

A MAGYAR TUDOMÁNY NAPJA ERDÉLYBEN

22. FÓRUM

TUDOMÁNY: VÁLASZOK A GLOBÁLIS KIHÍVÁSOKRA

2023. november

A rendezvény fővédnöke: **FREUND TAMÁS**,
a Magyar Tudományos Akadémia elnöke

A rendezvény társszervezője: a **Kolozsvári Akadémiai Bizottság**

PROGRAMFÜZET

TUDOMÁNY: VÁLASZOK A GLOBÁLIS KIHÍVÁSOKRA

AZ EME ÉS AZ MTA KAB KÖZÖS ÜNNEPSÉGE – PLENÁRIS ELŐADÁSOK

Időpont: 2023. november 17., péntek

Helyszín: Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet díszterme, Bocskai/A. Iancu tér 13. sz.

8.30 Regisztráció

9.00 **Megnyitó**

Bitay Enikő, Erdélyi Múzeum-Egyesület, elnök

Nagy László, Kolozsvári Akadémiai Bizottság, elnök

Köszöntések

Kocsis Károly, Magyar Tudományos Akadémia Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottsága, elnök

Soós Anna, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, rektorhelyettes

Tonk Márton, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, rektor

Ünnepi plenáris előadások

10.00 **Kollár László Péter** (akadémikus, építőmérnök, egyetemi professzor, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára, Budapest): *A tudományos eredmények közlésének és értékelésének változása – küzdelem az új típusú visszaélésekkel*

10.30 **Záborszky László** (neurobiológus, egyetemi professzor, Rutgers University, New Jersey, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja): *Az előagyi kolinerg rendszer: anatómia, funkció és szerepe az Alzheimer-kórban*

11.00 **Szünet**

11.30 **Szenkovics Dezső** (dékán, egyetemi adjunktus, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Kolozsvári Kar, Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Tanulmányok Tanszék, Kolozsvár): *India, az útkereső, ezerarcú óriás*

12.00 **Hollanda Dénes** (gépészmérnök, professor emeritus, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar, Gépészmérnöki Tanszék, Marosvásárhely): *A kúpfogaskerekek fogazásával kapcsolatos észrevételek*

12.30 **Gr. Mikó Imre-emlékplakettek átadása**

13.00 **KAB tudományos díjak átadása**

13.15 **Kiskoncert**

Doppler Ferenc: *Andante és Rondo*

Előadja: Flautino Kamaraegyüttes (Péter Orsolya – fuvola, Vajas Emőke – fuvola, Móriczi Melinda – zongora)

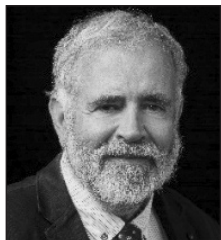
13.30 **Ebéd** (a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet konviktusán)

FIATAL KUTATÓK A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

Helyszín: EME-székház, Kolozsvár, Jókai/Napoca u. 2–4. sz.

- 15.00 **Bodó Zalán** (informatikus, egyetemi docens, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Matematika és Informatika Kar, Magyar Matematika és Informatika Intézet, Kolozsvár): *Az értelmezhetőség minőségének mérése interpretálható konvolúciós neurális hálókbán*
- 15.20 **Csiki Ottó** (közgazdász, tudományos kutató, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar, Kolozsvár): *Az Ipar 4.0 technológiák hatása a multinacionális autógyártó vállalatok humán erőforrására*
- 15.40 **András Orsolya** (műfordító, irodalomtörténész, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Magyar Irodalomtudományi Intézet, Kolozsvár): *Teremtett lélek. A tudományos fejlődés etikai kérdései Kazuo Ishiguro regényeinek tükrében*
- 16.00 **Bogdándi Zsolt** (történész, tudományos kutató, Erdélyi Múzeum-Egyesület, Jakó Zsigmond Kutatóintézet, Kolozsvár): *Per és tárgyalás a fejedelmi táblán a 16. században*
- 16.20 **Szünet**
- 16.40 **Biró-Janka Béla** (kertészmérnök, egyetemi adjunktus, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar, Kertészmérnöki Tanszék, Marosvásárhely): *Gyógynövények felhasználása: kihívások és lehetőségek a harmadik évezredben*
- 17.00 **Sándor Bulcsú** (fizikus, egyetemi adjunktus, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Fizika Kar, Kolozsvár): *A fizika és a robotika határán: robotok mozgása önszerveződő módon*
- 17.20 **Bába László-István** (gyógyszerész, egyetemi adjunktus, George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem, Gyógyszerésztudományi Kar, Marosvásárhely): *A preklinikai Alzheimer-kutatás rövid áttekintése a kezdetektől napjainkig*
- 17.40 **Gulyás Gréta** (közgazdász, egyetemi asszisztens, Partiumi Keresztény Egyetem, Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Gazdaságtudományi Tanszék, Nagyvárad): *Erdélyi wellnessturizmus: Globális trendek, lokális válaszok*
- 19.00 **Fogadás** (Egyetemiek Háza étterem – Emanuel de Martonne/Színház u. 1. sz.)

MEGHÍVOTT ÜNNEPI PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 22. FÓRUMÁN

KOLLÁR LÁSZLÓ PÉTER mérnök, akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára, a Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építőmérnöki Karának egyetemi tanára.

A Budapesti Műszaki Egyetem Építőmérnöki Karán szerzett diplomát, 2015 és 2017 között a BME rektorhelyettese volt. Három éven át a Stanford Egyetem Repülőmérnöki Karán dolgozott, majd a Stanford Egyetem Építőmérnöki Karán volt vendégprofesszor.

2001-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező, 2007-ben pedig rendes tagjává választották. 2012 óta az Academia Europaea tagja. A 2017–2020. időszakban az MTA Műszaki Tudományok Osztályának elnöke. Tudományszervezői tevékenységéért 2008-ban Ipolyi Arnold-díjat, tudományos tevékenységéért 2015-ben Széchenyi-díjat, 2021-ben József nádor emlékérmét kapott.

Hat éven át az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (azaz az OTKA) Műszaki és Természettudományi Kollégiumának Elnöke, majd 5 éven át, 2014-ig az OTKA Bizottság elnöke. Képviseli a Magyar Tudományos Akadémiát a Science Europe szervezetében annak 2022-es újracsatlakozása óta.

Kutatási területe a tartószerkezetek, a műanyag szerkezetek, ezek mechanikája és a kompozitok.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 22. fórumán elhangzó plenáris előadása:
Kollár László Péter (akadémikus, építőmérnök, egyetemi professzor, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára, Budapest): A tudományos eredmények közlésének és értékelésének változása – küzdelem az új típusú visszaélésekkel

A tudományos közlemények publikálási folyamatai jelentősen megváltoztak a digitalizáció, a gyors kommunikáció és adatcsere, valamint az online megjelenés elterjedésével, amelyek lehetővé tették az open access-modellen alapuló folyóiratok fokozatos térhódítását is. Az új publikálási eljárások kedvező következménye például a tudományos eredmények nagyobb láthatósága, gyors megjelentetése, a szélesebb bírálói kör bevonása. A változások árnyoldala viszont, hogy jó néhány új, etikátlan viselkedési forma is megjelent, amelyek akár jelentősen is torzíthatják a döntően szakértői értékelésre alapozott tudományművelést is. Ennek következtében megkérdőjeleződik a túlnyomóan szcientometriai, számokon alapuló tudományértékelés. Az előadásban részletesen elemezzük a visszaélések okait és azt, hogy milyen lépéseket kell tennie a kutatói közösségnek és a tudománypolitikáért felelős szervezeteknek a tudomány hitelességének megőrzése és a tudományba vetett bizalom megerősítése érdekében.

MEGHÍVOTT ÜNNEPI PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 22. FÓRUMÁN

ZÁBORSZKY LÁSZLÓ a Rutgers Egyetem Molekuláris- és Viselkedés-Idegtudományi Központjának professzora, laborvezető. 1969-ben szerzett orvosi diplomát a Semmelweis Egyetemen, ahol 2022-ben díszdoktori címet nyert. Több mint tíz évig dolgozott az Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézetben. 1981–1993-ig a Virginiai Orvosi Egyetemen a molekuláris neuroanatómia labor vezetője. Záborszky professzor számos kutatási együttműködés létrehozásával támogatta a magyar idegtudomány fejlődését.

Kulcsszerepet játszott a New York-i Magyar Tudományos Társaság megalapításában, amelynek előbb alelnöke, majd elnöke volt. 2013-ban a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjével és Arany János-éremmel tüntették ki. Az MTA külső tagja (2007). A Brain Structure and Function nemzetközi folyóirat alapító főszerkesztője (2007–2021). Munkássága, amely a szelektív idegi fókuszról az Alzheimer- és Parkinson-kór diagnózisáig terjed, hozzájárult az agyműködés titkainak megértéséhez.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 22. fórumán elhangzó plenáris előadása:
**Záborszky László (neurobiológus, egyetemi professzor, Rutgers University, New Jersey, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja):
Az előagyi kolinerg rendszer: Anatómia, funkció és szerepe az Alzheimer-kórban**

Előadásában az előagyi kolinerg rendszer szerkezetével, működésével, evolúciójával és az Alzheimer-kórban bekövetkezett **pusztulásával, illetve a betegség tüneteiben betöltött szerepéről fog beszélni.**

MEGHÍVOTT ÜNNEPI PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 22. FÓRUMÁN

SZENKOVICS DEZSŐ egyetemi adjunktus, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Kolozsvári Karának dékánja. Egyetemi tanulmányait a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Történelem és Filozófia Karán végezte filozófia szakon, majd ugyanitt védte meg 2013-ban doktori dolgozatát, amely a *Mohandász Karamcsand Gándhí filozófiai gondolkodásának központi fogalmi* címet viselte, és amely könyv formájában is megjelent. A 2013–2014-es tanévben óraadóként kezdett el tevékenykedni a Sapientia EMTE Kolozsvári Karának Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Tanulmányok Tanszékén. 2014-től ugyanezen intézmény adjunktusa. A 2017–2021-es periódusban a Kar dékánhelyettese, majd 2021-től dékánja. A Magyar Külügyi Intézet külső szakértője és a Magyar–Indiai Baráti Társaság tagja. Kutatási területe szorosan kötődik Indiához: foglalkozott a gandhiánus gondolkodással és annak 21. századi relevanciájával, a Magyarország és India közötti több évszázados kulturális kapcsolatokkal, valamint India külpolitikájával, geopolitikájával. Szenkovics Dezső nő, három fiúgyermek, Dávid, Bence és Tamás édesapja.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 22. fórumán elhangzó plenáris előadása: **Szenkovics Dezső (egyetemi adjunktus, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Kolozsvári Kar, Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Tanulmányok Tanszék): India, az útkereső ezerarcú óriás**

A G20-ak legutóbbi, Indiában megtartott csúcstalálkozóján a házigazda Modi-kormány külügyminisztériuma egy olyan meghívót küldött ki a résztvevőknek, amelyben az állt, hogy Bharat miniszterelnöke tisztelettel meghívja őket a G20-csúcs alkalmából szervezett díszvacsorára. Az ország megnevezésére nemcsak a résztvevők, hanem a nemzetközi sajtó és az elemzők is felkapták a fejüket. Elemzők körében elindult a találgatás, hogy azzal, hogy India helyett a Bharat megnevezést használta az indiai külügy, mit akart üzenni? Sokan hozták összefüggésbe ezt a jelenséget azzal, hogy az elmúlt két évtizedben India egyre céltudatosabban keresi és egyre hangosabban követel magának helyet a világ vezető hatalmai között. Ebben az előadásban arra keresem a választ, hogy az elkövetkező évtizedekben válhat-e India a világ vezető nagyhatalmainak egyikévé, netalán az újonnan kialakulni látszó világrend egyik erőpólusává, illetve melyek azok a belső és külső kihívások és veszélyek, amelyekre választ kell tudni adnia ahhoz, hogy ez egyáltalán bekövetkezessen.

MEGHÍVOTT ÜNNEPI PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 22. FÓRUMÁN

HOLLANDA DÉNES (Kézdivalbis, 1939) 1963-ban szerez gépészmérnöki oklevelet a Brassói Műegyetemen, ahol visszatartják, így 1963–1977 között tanársegédi, adjunktusi, majd docensi beosztásban oktat. Doktori disszertációját 1977-ben védi meg, amelyben az egyenesfogú kúpfogaskerekek gyártásgeometriai sajátosságainak új elveit fekteti le, illetve a lefejtőszerszám geometriájának optimalizációs lehetőségeit vizsgálja. 1977-től átjön Marosvásárhelyre, ahol a marosvásárhelyi műszaki oktatás megalapítója, a Marosvásárhelyi

Műszaki Felsőoktatási intézet, majd ennek jogutódja, a „Petru Maior” Egyetem dékánja. Életcéljául tűzte ki az anyanyelvű felsőfokú műszaki oktatás létrehozását, amiért egész életében küzdött. 1997-ben, a Magyar Professzorok első Világtalálkozóján a következőket mondta: „Nekünk csak akkor lesz magyar egyetemünk Erdélyben, ha egy magánegyetemet építünk magunknak. A magánegyetemet alapítvány működtetheti, ezért hazamegyek és létrehozok egy alapítványt.” Létre is hozta e célból a Hollanda Alapítványt. 2001 és 2010 között a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Karának alapító dékánja. Az ő hivatali ideje alatt egyetemi vezetői tapasztalatának köszönhetően szilárdul meg a Marosvásárhelyi Kar, ekkor szerzik meg az első szakképzések, majd az egyetem az akkreditációt. Az évek során 24 magas rangú kitüntetésben részesült, ezek között méltó helyet foglal el a Magyar Köztársaság elnöke, Mádl Ferenc, és Románia elnöke, Emil Constantinescu által adományozott kitüntetések. Egyetemépítő és tudományos munkásságáért a Magyar Tudományos Akadémia Arany János-éremmel tüntette ki, amelynek méltatásában a következő olvasható: „... Hollanda Dénes nélkül aligha lenne magyar nyelvű műszaki felsőoktatás ma Erdélyben. Határozottsága és a megfelelő időpont felismerése a cselekvésre olyan kvalitásai, amelyek eredményeképp erdélyi magyar műszaki értelmiségi generációk indulhattak el pályájukon”. Oktatói munkáját 16 könyv, egyetemi jegyzet és laboratóriumi útmutatók fémjelzik, amelyek a Didaktikai Könyviadóban, valamint az egyetemek nyomdáiban jelentek meg. Kutatási területe a hengeres és kúpfogaskerek kapcsolódása, valamint ezek gyártószerszámai. Jelentős elméleti és gyakorlati eredményeket ért el a kúpfogaskerekek elmélete és gyakorlata terén.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 22. fórumán elhangzó plenáris előadása:
Hollanda Dénes (gépészmérnök, professor emeritus, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar, Gépészmérnöki Tanszék, Marosvásárhely): A kúpfogaskerekek fogazásával kapcsolatos észrevételek

A kúpfogaskerekek jelenleg használt elmélete és ipari gyakorlata a hengeres fogaskerekek modelljére alakított Tredgold-féle megközelítésre épül. Ez viszont olyan korlátokat állít, amelyek a jelen fogaskerekeivel szemben támasztott pontossági és erőátviteli igényeket kezelhetetlenné teszik. A szakirodalomban ismert, de megvalósíthatatlannak tekintett gömbi evolvens felületek megvalósítása a jelenkori ipar fogazógépein megvalósítható, bizonyos kinematikai összefüggések betartása mellett. A gömbi evolvens fogprofil tökéletes kapcsolódást biztosít és lehetőséget ad a profileltolás alkalmazására, ami a hajtás hatásfokát és teherbírását jelentősen növeli.

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 22. FÓRUMÁN

BODÓ ZALÁN a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Matematika és Informatika Karának dékánhelyettese, a Magyar Matematika és Informatika Intézet docense. Egyetemi (BSc, MSc) tanulmányait a BBTE Matematika és Informatika Karán végezte, 2009-ben ugyanitt védte meg *Semi-Supervised Learning with Kernels* című doktori dolgozatát. 2008-ban tanársegédként csatlakozott a kar oktatói gárdájához, 2011-ben adjunktussá, 2017-ben pedig docenssé lépett elő. Tudományos kutatásai a mesterséges intelligenciához

kapcsolódnak, pontosabban a gépi tanulási módszerekhez, a még szűkebb területek közül pedig megemlíthetjük a természetesnyelv-feldolgozást, a félig felügyelt tanulási módszereket, a hashing algoritmusokat, illetve a gépi látást. A kutatás mellett fontosnak tartja a színvonalas egyetemi oktatást, illetve a hallgatók mihamarabbi bevonását a kutatási tevékenységekbe.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 22. fórumán elhangzó plenáris előadása:
Bodó Zalán (informatikus, egyetemi docens, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Matematika és Informatika Kar, Magyar Matematika és Informatika Intézet, Kolozsvár): Az értelmezhetőség minőségének mérése interpretálható konvolúciós neurális hálókbán

A gépi tanulómodellek értelmezhetősége nagyon sok alkalmazás esetében fontos kérdés, például biztonságkritikus rendszerekben, ahol hibás döntés esetén az ok-okozati elemzéshez elengedhetetlen a predikció magyarázata. Például önvezető autók esetében ahhoz, hogy megtaláljuk egy hibás döntés okát vagy okait, hogy ezt javítani tudjuk a rendszerben, értenünk kell, hogyan jutottunk az adott döntéshez. Míg egyszerűbb modellek esetében (pl. logisztikus regresszió, szupport vektorgépek, döntési fák stb.) az értelmezhetőség könnyen megvalósítható, mély neurális hálók esetében ez közel sem egyértelmű. Habár osztályozási feladatok esetében például az osztályozási pontosság az egyik legfontosabb kiértékelési mérték, interpretálható modellek esetében az értelmezhetőség minőségének mérése is fontos. E rövid előadásban ilyen módszereket mutatok be és hasonlítok össze egymással.

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 22. FÓRUMÁN

CSÍKI OTTÓ (Csíkszereda, 1997) közgazdász, kiemelt szakterületei a menedzsment, vállalati pénzügyek és az autóipar. Felsőfokú tanulmányait a BBTE Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karán végezte, valamint volt vendéghallgató a Budapesti Corvinus Egyetemen is. Doktori fokozatát 2023-ban szerezte meg.

Célja, hogy a kutatást magát és annak eredményeit a szélesebb közönség is megismerje, ez okból egy saját, autóipari kutatásokkal foglalkozó oldalt is működtet. Folytatva a sort, szintén e célból készített elemzéseket az Erdélystat számára, valamint egyéb médiaorgánumok számára is.

Jelenleg kutatóként dolgozik a BBTE Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karán, valamint tagja a Romanian Economic Monitor kutatócsapatnak, amely egy innovatív kezdeményezés és célja a nagyközönség és a döntéshozók hiteles gazdasági informálása. Ezek mellett alelnök a RIF-ben. Szakmai tapasztalata kiterjed a versenyszférára is, hiszen 4 évig pénzügyi elemzőként és adatelemzőként tevékenykedett a régió legnagyobb autóalkatrész-kereskedésénél.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 22. fórumán elhangzó plenáris előadása:
**Csíki Ottó (közgazdász, tudományos kutató, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar, Kolozsvár):
*Az Ipar 4.0 technológiák hatása a multinacionális autóipari termelővállalatok humán erőforrására***

A termelővállalatok digitális átalakulása (amelyet általában Ipar 4.0-ként azonosítanak) nem pusztán technológiai folyamat: széles körű kölcsönhatásban van a vállalatok számos szervezeti aspektusával, beleértve a humán erőforrást is. A kutatás célja az, hogy feltárja a humán erőforrás szerepét a digitális gyártási technológiák bevezetésében, többféle implementációs fázisban és többféle szervezeti szinten. Tekintettel a szakirodalmi forráshiányra, a kutatás feltáró, esettanulmányokon alapuló megközelítést alkalmaz. Az adatgyűjtés a vállalatvezetőkkel és/vagy termelésvezetőkkel készített, félig strukturált interjúk segítségével történt, amelyet gyárlátogatások egészítenek ki. Összesen 10 esettanulmány került elemzésre, 5 különböző vállalatnál, 2 különböző országban. Az eredmények alapján az új Ipar 4.0 technológiák különbözőképpen hatnak az azonosított három fő szervezeti szintre (vezetők, fejlesztési szakértők és üzemi dolgozók), és a hatás a három fő implementációs fázisban (a bevezetés előtt, a bevezetés közben és a bevezetés után) is eltérő. Tevékenységek terén viszont közös a tudás fejlesztése és megosztása, valamint a képességek terén elmondható, hogy minden szervezeti szinten és minden implementációs fázisban szükség van a nyitottságra és az innovációs készségekre. Gyakorlati szempontból a kutatás fő célja egy olyan „Ipar 4.0 térkép” elkészítése volt, amely segíti a vállalati szakembereket abban, hogy a kulcsfontosságú tevékenységeket és az azokhoz szükséges képességeket azonosítsák.

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 22. FÓRUMÁN

ANDRÁS ORSOLYA 1991-ben született Szatmárnémetiben. A kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem germanisztika–szlavisztika szakának elvégzése után a Marburgi Egyetemen szerzett mesteri diplomát német nyelvből. Ezután idegennyelv-tanárként dolgozott Santiago de Querétaróban, Göttingenben és Budapesten. 2012 óta foglalkozik műfordításokkal. 2018-ban jelent meg Herta Müller *A király meghajol és gyilkol* című esszéjét, 2023-ban pedig Alina Nelega *Mintha mi sem történt volna* című regénye a fordításában. *A kommunista diktatúra időszakának feldolgozása kortárs romániai származású női szerzők regényeiben. Nyelv, identitás, emlékezet* című doktori értekezését 2022-ben védte meg. Jelenleg a kolozsvári Viking Office Service Center alkalmazottja, emellett filmfeliratokat készít, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának óraadó munkatársa és lelkes amatőr akrobata.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 22. fórumán elhangzó plenáris előadása:

**András Orsolya (műfordító, irodalomtörténész, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Magyar Irodalomtudományi Intézet, Kolozsvár):
Teremtett lélek. A tudományos fejlődés etikai kérdései Kazuo Ishiguro regényeinek tükrében**

Kazuo Ishiguro japán származású brit szerző, akinek 2017-ben azzal az indoklással ítelték oda az irodalmi Nobel-díjat, hogy regényeiben feltárja a világhoz való kapcsolódásunk illúziója alatt tátongó szakadékot. Az előadás Kazuo Ishiguro két regényét vizsgálja, amelyek valóban nyugtalanító kérdéseket vetnek fel: a *Ne engedj el* a klónozás, míg a *Klara és a Nap* a mesterséges intelligencia jelenségét közelíti meg, melyek komoly etikai dilemmákkal állítják szembe a természet- és humán tudományok művelőit. Ishiguro disztópikus regényeinek potenciálja, hogy a fikció határtalanul kreatív terében játszhatunk el a két jelenség előidézte scenáriókkal. A szerző olvasmányos stílusa, a szövegek nagyszerűen felépített struktúrája úgy adja meg az olvasónak az etikai kérdésben való döntés szabadságát, hogy nemcsak értelmét, hanem érzelmeit és képzelőerejét is mozgósítja.

Kulcsszavak: disztópia, klónozás, mesterséges intelligencia, fikció, lélek

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 22. FÓRUMÁN

BOGDÁNDI ZSOLT (1977) történész, egyetemi tanulmányait a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem történelem szakán végezte (2000), doktori fokozatot a Debreceni Egyetemen szerzett (2011). 2001-től az Erdélyi Múzeum-Egyesület kéziratárta, majd kutatója, jelenleg az Egyesület főtárgya és a Jakó Zsigmond Kutatóintézet igazgatója. Fő kutatási területe az Erdélyi Fejedelemség 16. századi története, publikációi elsősorban az intézmény- és jogtörténet kérdéseivel foglalkoznak, és e korszak forrásainak a feldolgozására irányulnak.

Legjelentősebb munkái: Az erdélyi káptalan jegyzőkönyvei 1222–1599. Mutatókkal és jegyzetekkel regesztákban közzéteszi Bogdándi Zsolt, Gálfi Emőke. Kolozsvár 2006, A kolozsmonostori konvent a fejedelemség korában. Kolozsvár 2012, A kolozsmonostori konvent fejedelemség kori jegyzőkönyvei I. 1326–1590. Kolozsvár 2018.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 22. fórumán elhangzó plenáris előadása:

Bogdándi Zsolt (történész, tudományos kutató, Erdélyi Múzeum-Egyesület, Jakó Zsigmond Kutatóintézet, Kolozsvár): *Per és tárgyalás a fejedelmi táblán a 16. században*

Erdélyben az önálló központi bírói szervezet felállítására, a tábla létrehozására Iza-bella és János Zsigmond visszatérte után (1556) kerülhetett sor, amikor már úgy tűnt, hogy a Szapolyai örökös e maradék, változó határú országgrészben fog hosszabb időre berendezkedni. Az ekkor még királyinak nevezett tábla létrehozásakor a középkori mintákat a helyi viszonyokhoz szabták. Ezzel magyarázhatók a bírói szervezet jellegzetességei: az eredetileg külön erdélyi és külön magyarországi ítélőmester, a minden egyes nemzet számára külön törvényszak rendelkezése és ezeknek különböző helyszíneken való megtartása, valamint a szászoknak ebből a rendszerből való részleges kimaradása. Habár a táblai döntéshozatal menetére forrásaink szegényesek, a középkori előzmények alapján is úgy gondoljuk, hogy ebben a legfontosabb szerep az ítélőmesterekre hárult. Bármennyire is jelentős volt a két ítélőmesternek az ország különböző részein folytatott sokrétű tevékenysége, olykor akár bírászkodása, működésük súlypontja ideális esetben az év jelentős részét kitevő nyolcados törvényszakokra és az országgyűlések idejére esett. Előadásunkban az ítélőmesterek bírászkodási tevékenységének bemutatásával a táblai perfolyam rekonstruálására teszünk kísérletet.

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 22. FÓRUMÁN

BIRÓ-JANKA BÉLA alap- és mesterfokú képzéseit a Sapientia EMTE Marosvásárhelyi Karán végezte kertészmérnök, illetve növényorvos szakokon. PhD-fokozatot 2020-ban szerzett a Kolozsvári Agrártudományi és Állatorvosi Egyetemen, kutatási témája a kerti bazsalikom termesztéstechnológiájához kapcsolódott. A Sapientia EMTE kertész- és agrármérnök, illetve növényorvos mesteri szakok oktatási tevékenységeiben vesz részt 2016-tól óraadó, 2017-től egyetemi asszisztens, 2020-tól pedig adjunktusi minőségben. Oktatási és kutatói tevékenysége a szántóföldi és gyógynövénytermesztés, illetve a gyomnövényismeret témaköreihez kapcsolódik. Kutatásaiban főleg a termesztett növények termesztéstechnológiáinak fejlesztésére, illetve erdélyi (marosvásárhelyi) viszonyokhoz való adaptálására fektetett hangsúlyt. Munkatársaival vizsgálták többek között a bazsalikomot, repcét, egynyári ürmet, kendert, körömvirágot, bíbor kasvirágot, kamillát is, továbbá különböző növényállományok gyomosodási viszonyait is.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 22. fórumán elhangzó plenáris előadása: **Biró-Janka Béla (kertészmérnök, egyetemi adjunktus, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar, Kertészmérnöki Tanszék, Marosvásárhely): Gyógynövények felhasználása: kihívások és lehetőségek a harmadik évezredben**

Az emberiség valószínűleg már ősidők óta használ gyógynövényeket. Alkalmazásuknak első írásos említése a Kr. e. III. évezredből származik, a világ népességének számottevő része jelenleg is többségében növényi eredetű gyógyszereket használ. A növényvilág tagjai temérdek olyan anyagcsereterméket szintetizálnak, melyek az élő és élettelen stresszorok elleni védekezésben játszanak szerepet. A kémia és orvostudomány fejlődésével a gyógynövények gyógyászati felhasználási módja is megváltozott, a népi megfigyeléseken alapuló alkalmazást felváltották a feltárt hatásmechanizmusok ismeretére épülő terápiás alkalmazások. Felhasználásuk során azonban egy sor problémára is megoldást kell találni: egyebek mellett környezetvédelmi, termesztéstechnológiai, minőségbiztosítási stb. kérdések is felmerülnek a használatuk során.

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 22. FÓRUMÁN

SÁNDOR BULCSÚ doktori fokozatát a frankfurti Goethe Egyetem Elméleti Fizika Intézetének keretében, Claudius Gros professzor vezetésével szerezte meg fizikából 2017-ben, majd ezt követően posztdoktori kutatóként dolgozott ugyanott. 2018-tól a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Magyar Fizika Intézetének adjunktusa, a dinamikai rendszerek, robofizika, hőtan és fizikamódszertan tárgyak oktatója. Kutatásai az adaptív dinamikai rendszerek, a komplex rendszerek, a gazdasági fizika és a robofizika területéhez kap-

csolódnak. Egyik legújabb eredménye egy innovatív szemlélet bevezetése a robotikában (néhány más csoporttal egy időben), melynek célja a robotok irányítása önszerveződő attraktorok segítségével. 2018-ban elnyeri az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottságának Fiatal Kutatói díját. 2019-ben meghívott előadóként mutatja be a robofizika területén elért eredményeit az Oszakában megszervezett nemzetközi konferencián. 2020–2022 között a Román Kutatási és Innovációs Alap által meghirdetett PD-típusú kutatási projekt vezetője. 2022 augusztusában a kaliforniai Kavli Institute for Theoretical Physics intézet vendégkutatója, 2023 márciusában a New York-i Flatiron Institute meghívottja.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 22. fórumán elhangzó plenáris előadása:

Sándor Bulcsú (fizikus, egyetemi adjunktus, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Fizika Kar, Kolozsvár): *A fizika és a robotika határán: robotok mozgása önszerveződő módon*

Ma már gyakran látunk olyan videókat, ahol emberekkel együtt sétálnak vagy különböző akrobatikus mutatványokat végeznek robotok, de legtöbbször még a nagyon egyszerű élőlények is ügyesebben mozognak náluk. Munkánk során azt kutatjuk, hogy milyen alapvető fizikai törvényszerűségek állhatnak ezen komplex mozgásformák kialakulásának hátterében, hogyan tudnak ezek kialakulni önszerveződő módon, külső irányítás hiányában is. A robotok esetében ehhez olyan irányítási mechanizmust használunk, mely során minden egyes aktuátor egy-egy lokális törvény szerint működik, és ezek egymással kölcsönhatásban hoznak létre a helyváltoztatáshoz szükséges valamilyen mozgásformát. Az előadásban egyszerű robotmodelleket mutatunk be, amelyek önszerveződő módon alakítják ki a helyváltoztatáshoz szükséges mintázatokat, végül pedig kísérletekben teszteljük elméletünk helyességét.

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 22. FÓRUMÁN

BÁBA LÁSZLÓ-ISTVÁN egyetemi adjunktus, a Marosvásárhelyi George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem oktatója. Gyógyszerészi diplomáját a Marosvásárhelyi George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem Gyógyszerésztudományi Karán szerezte 2014-ben. A tudományos kutatás iránti érdeklődése még diákkorában megmutatkozott, diákévei alatt alkalma volt bekapcsolódni a neuropszichoendokrino-farmakológia szakkör

tevékenységébe, ahol a szelektív szerotonin-visszavételgátló antidepresszáns, fluoxetin, endokrinometabolikus hatását vizsgálták. 2015 januárjától klinikai gyógyszerész rezidens, majd 2018 tavaszán sikeres szakvizsgát tett. 2016 őszétől a fent jelzett egyetem doktorandusza, prof. Dr. Kun Imre-Zoltán vezetése alatt. Témája a modern antipszichotikumok mellékhatásainak háttérben álló centrális, ill. perifériás mechanizmusok tanulmányozása állat-, ill. sejtkísérletekben. Doktori dolgozatát 2021. július 30-án védte meg. Jó szakmai viszonyt ápol a budapesti Semmelweis Egyetem Gyógyszerhatástan-, valamint Kardiometabolikus Kutatócsoportjával. Munkássága során számos munkája jelent meg a nemzetközi szakirodalomban, több konferencián vett részt.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 22. fórumán elhangzó plenáris előadása:

Bába László-István (gyógyszerész, egyetemi adjunktus, George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem, Gyógyszerésztudományi Kar, Marosvásárhely): A preklinikai Alzheimer-kutatás rövid áttekintése a kezdetektől napjainkig

Az Alzheimer-kór 1906-os leírása óta számos felfedezés történt a betegség genetikai háttérét, kóreltánát és molekuláris patológiáját illetően. Ennek ellenére a betegség kóroka mindmáig ismeretlen. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a betegség háttérben összetett, környezet-gén kölcsönhatás feltételezhető, mely hatására gyulladás, illetve vaszkuláris patomechanizmusok indulnak be. Ennek komplex összjátékaként jellegzetes fehérjefilamentumok, végül pedig plakkok jelennek meg. Az évtizedek alatt számos állat-, illetve sejtes modell látott napvilágot, melyek e folyamatok tanulmányozását teszik lehetővé. Előadásában ezek rövid bemutatása után az újabb kutatási eredmények rövid áttekintését tűzte ki célul.

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 22. FÓRUMÁN

GULYÁS GRÉTA a Szegedi Tudományegyetem, Közgazdaságtani Doktori Iskolájának doktorandusza, a Partiumi Keresztény Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Gazdaságtudományi Tanszékének egyetemi asszisztense.

Oktatott tantárgyak: közgazdaság-turizmussal kapcsolatos tantárgyak. Szakmai tevékenységei körét bővíti a nagyváradi Remtours utazási irodánál betöltött utazási ügynöki pozíciója (2018–jelenleg).

Felsőfokú tanulmányait: a Partiumi Keresztény Egyetemen: az alapképzést a kereskedelmi, turisztikai és szolgáltatóegységek gazdaságtana szakon (2015–2018), a magiszteri képzést idegenforgalmi gazdálkodás profilon (2018-2020), valamint a későbbiekben posztgraduális képzésben a pedagógiai modulokat (2021–2023) végezte el. A Szegedi Tudományegyetem, Közgazdaságtani Doktori Iskolájának PhD-hallgatója 2020 óta. Doktoranduszként a Collegium Talentum ösztöndíjprogramba nyert felvételt 2022-ben és 2023-ban. Kutatói tevékenységét főként a közgazdaság és turizmus kutatások jellemzik. Megjelent tanulmányai megtalálhatóak a nemzetközi adatbázisokban: ORCID: 0000-0002-5698-776X, Scopus: 57468758900, MTMT – 10083844.

Magyar Tudomány Napja Erdélyben 22. fórumán elhangzó plenáris előadása:

Gulyás Gréta (közgazdász, egyetemi asszisztens, Partiumi Keresztény Egyetem, Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Gazdaságtudományi Tanszék, Nagyvárad): Erdélyi wellnessturizmus: globális trendek, lokális válaszok

Napjaink rohanó világában az *egészségtudatosságnak, a wellnesskoncepcióból ismert jólétnek, a stresszcökkentésnek, regenerálódásnak* egyre felértékelődő szerepe figyelhető meg. A wellnessturizmus ilyen és ehhez hasonló területekre fókuszáltan igyekszik komplex lehetőségeket, megoldási módokat kínálni szolgáltatásai révén. A 2023-ra projektált globális wellnesstrendek között megjelenik többek között a víz, természet, szépségápolás és súlycsökkentés, a munka és a wellness kapcsolata. Jelen kutatás *fókuszában a globális wellnesstrendek és ezeknek Erdélyt célzó feltárása és vizsgálata* áll. A kutatás válasszal hivatott szolgálni abban a *kérdéskörben, hogy az erdélyi wellness-szolgáltatók kínálatukkal képesek-e a nemzetközi trendeknek megfelelni, vagy épp egyedi szolgáltatásaik révén tűnnek ki.*

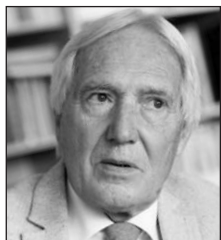
MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓK

A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPE – TUDOMÁNYOS SZIMPÓZIUM

Gyáni Gábor történészprofesszor, az MTA rendes tagja: A magyar arisztokrácia történeti problémái

A magyarországi arisztokrácia a korabeli Európa egyik, ha nem a leggazdagabb, politikailag különösen befolyásos képviselője volt, amely még a két háború között is komoly vagyoni erővel és némi politikai befolyással, bár ekkor már csökkenő társadalmi presztízzsel rendelkezett. Az arisztokrácia korabeli imázsa és kivált a történeti-történetírói megítélése azonban többnyire negatív volt, ami hosszú időn át gátolta a vele kapcsolatos történeti kutatásokat. Az utóbbi egy-másfél évtizedben gyökeresen megváltozott ez a helyzet; ennek eredményeiről adok most számot, amely egy készülő könyv összefoglalása.

Závodszy Péter: Szervezetünk első védvonala – az immunrendszer működése a molekulák szintjén.

Závodszy Péter – Természettudományi Kutatóközpont, Magyar Kutatóhálózat, Budapest, 1117. Magyar tudósok krt. 2.

Az immunrendszer átszövi teljes szervezetünket, vannak sejtes és molekuláris elemei. Az előadásban elsősorban a molekuláris hálózat működése kerül bemutatásra, és az, hogy kutatócsoportunk eredményei miként járulnak hozzá olyan betegségek, mint a koronavírus-fertőzés, a sztrók vagy a szívinfarktus következményeinek csökkentéséhez.

AZ EME SZAKOSZTÁLYAINAK ÉS FIÓKEGYESÜLETEINEK TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAKA

I. BÖLCSÉSZET-, NYELV- ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

Nyelv-, irodalom-, néprajz- és színháztudományi szekció

Irodalomtudomány, nyelvészet, kulturális kapcsolatok

Helyszín: BBTE Bölcsészettudományi Kar, Horea u. 31. sz. és EME-székház, Jókai/Napoca u. 2–4. sz.

Időpont: 2023. november 18–19.

Történelem szekció

Helyszín: EME-székház, Kolozsvár, Jókai/Napoca u. 2–4. sz.

Időpont: 2023. november 18., 9.00 óra

Zenetudományi szekció

Benkő András 100 emlékkonferencia

Helyszín: Kolozsvári Magyar Opera, Bánffy Miklós Operastúdió, Kolozsvár

Időpont: 2023. november 23., 10.00 óra

Művészettörténet szekció

Helyszín: EME-székház, Kolozsvár, Jókai/Napoca u. 2–4. sz.

Időpont: 2023. november 25., 9.00 óra

II. TERMÉSZETTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

Erdélyi természettudományi konferencia (ETK-22)

Helyszín: Apáczai Csere János Elméleti Líceum, Kolozsvár, Király/I. C. Brătianu u. 26. sz.,

Időpont: 2023. november 18., 9.00 óra

III. ORVOS- ÉS GYÓGYSZERÉSZTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

Marosvásárhelyi szekció

Emlékkülés a Marosvásárhelyi Gyógyszerészeti Kar fennállásának 75. évfordulójára alkalmából

Helyszín: Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem, Stúdió Színház, Köteles Sámuel u. 6. sz.

Időpont: 2023. november 10–11.

XXV. erdélyi orvosnapok,

Helyszín: Csíkszereda

Időpont: 2023. november 11–12.

Kolozsvári szekció

Helyszín: Sapientia EMTE, Kolozsvár, Mátyás király/Matei Corvin u. 4. sz.

Időpont: 2023. november 18., 10.00 óra

IV. JOG-, KÖZGAZDASÁG- ÉS TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

Jogtudományi szekció

A szerződési jog aktuális problémái – Grosschmid 85 –: polgári jogi konferencia a 85. éve elhunyt jogtudós emlékére

Helyszín: Sapientia EMTE JTI, Kolozsvár, Tordai út 4. sz.

Időpont: 2023. november 16–17.

Közgazdaságtudományi szekció

VI. Nemzetközi Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Konferencia – ICEBM 2023

Helyszín: BBTE, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar, T. Mihali u. 58–60. sz.

Időpont: 2023. november 10., 9.00 óra.

Filozófia szekció

Filozófiai hatástörténet és kritika I. Közéletések a szocializmus évtizedeinek filozófiai teljesítményéhez

Helyszín: BBTE központi épület, M. Kogălniceanu u. 1 sz., I. emelet 132-es terem
(D. D. Roşca terem)

Időpont: 2023. november 18., 9.00 óra

V. MŰSZAKI TUDOMÁNYOK SZAKOSZTÁLYA

XXIV. Műszaki Tudományos Ülésszak

Helyszín: Sapientia EMTE (Óváry-terem), Kolozsvár, Mátyás király/Matei Corvin u. 4. sz.

Időpont: 2023. november 18., 9.00 óra

VI. MATEMATIKAI ÉS INFORMATIKAI SZAKOSZTÁLY

14. matematika és informatika alkalmazásokkal konferencia

Helyszín: Báthory István Elméleti Líceum díszterme, Farkas/M. Kogălniceanu u. 2. sz.

BBTE központi épülete, Farkas/M. Kogălniceanu u. 1. sz.

Időpont: 2023. november 16–18.

VII. AGRÁRTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY ÉS SEPSISZENTGYÖRGYI FIÓKEGYESÜLET

XIX. agrártudományi konferencia

Helyszín: Sapientia EMTE, Sepsiszentgyörgyi Kar, Sepsiszentgyörgy, Csíki u. 50 sz., Főépület, A 205-ös terem

Időpont: 2023. december 8.

CSÍKSZEREDAI FIÓKEGYESÜLET

Pál Gábor, a két világháború közötti erdélyi politika kiemelkedő alakja

Helyszín: Sapientia EMTE, Csíkszereda, Szabadság tér 1. sz.

Időpont: 2023. november 10., 9.00 óra

GYERGYÓSZENTMIKLÓSI FIÓKEGYESÜLET

Művelődési élet Erdélyben és Székelyföldön a 18. századtól a 21. század elejéig

Helyszín: Gyergyószentmiklósi Városi Könyvtár

Időpont: 2023. október 25., 10.00 óra

MAROSVÁSÁRHELYI FIÓKEGYESÜLET

Maros megye és Marosvásárhely történetéből

Helyszín: Teleki Téka, olvasóterem, Marosvásárhely, Bolyai u. 17. sz.

Időpont: 2023. november 25., 10.00 óra

TÁRSINTÉZMÉNYEKEL KÖZÖS TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAKOK

Bolyai 200 – Művészeti és tudományos fesztivál

Helyszín: Temesvár

Időpont: 2023. november 3–5.

A Magyar Tudomány Napja Partiumban

Demográfia, etnikai viszonyok és folyamatok

Helyszín: Partiumi Keresztény Egyetem új épülete, Nagyvárad, Sulyok István u. 14–16. sz.

Időpont: 2023. november 10., 10.00 óra

Magyar Tudomány Ünnepe – Tudományos szimpózium

Helyszín: Aula Magna, BBTE, Kolozsvár, Farkas/M. Kogălniceanu u. 1. sz.

Időpont: 2023. november 16.

Transzkulturális szempontok külföldieknek szánt magyar irodalomtörténetekben I–II.

Helyszín: KAB-székház, Kolozsvár, Ghica u. 12. sz. és BBTE, Bölcsészettudományi Kar,
Horea u. 31. sz.

Időpont: 2023. november 17–18.

III. Tehetség-híd tudományos konferencia

Helyszín: Csíkszereda

Időpont: 2023. november 24–26.

I. BÖLCSESZET-, NYELV- ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

Nyelv-, irodalom-, néprajz- és színháztudományi szekció

Irodalomtudomány, nyelvészet, kulturális kapcsolatok

Időpont: 2023. november 18–19.

Szervezők:

Erdélyi Múzeum-Egyesület Bölcsészet-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztály
Kolozsvári Akadémiai Bizottság Irodalomtudományi Szakbizottsága

Helyszín: BBTE Bölcsészettudományi Kar (Horea u. 31)

Időpont: 2023. november 18., szombat

8.30 Regisztráció, köszöntés

Nyelvészeti kutatások

Elnök: András Zselyke

8.40 Nagy Éva (Románia Kormánya, Vallásügyi Államtitkárság): *Az anyanyelv és a hit összefüggése*

9.00 Sófalvi Krisztina (Sapientia EMTE, EME): *A mezőségi magyar nyelvhasználat sajátosságai*

9.20 Tamás Csilla (EME): *Szucság helynevei*

9.40 Megbeszélés

9.50 Kávészünet

Irodalomtudományi kutatások

Elnök: Bedecs László

10.00 Korondi Ágnes (Országos Széchényi Könyvtár, Budapest): *Anyanyelvű Krisztus-életrajzok a késő középkori cseh és magyar irodalomban*

10.20 Kónya Franciska (Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ): *Molnár János pásztorok számára írt felvilágosító és moralizáló műve (1775)*

10.40 Restás Attila (Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Eger): *Somlyai János kortörténeti feljegyzései Erdélyről: az 1660-as évek*

11.00 Szajbély Mihály (Szegedi Tudományegyetem): *Jókai a vicclapokban*

11.20 Tapodi Zsuzsa (Sapientia EMTE): *Tompa Andrea: Sokszor nem halunk meg*

11.40 Megbeszélés

12.00 Ebédszünet

14.00 Az Erdélyi Múzeum 2023/3-as számának bemutatása (Varga P. Ildikó főszerkesztő és a szerzők)

Transzkulturális szempontok külföldieknek szánt irodalomtörténetekben II.

Elnök: Biró Annamária

- 14.30 Bányai Éva (Bukaresti Egyetem): *Transzkulturális szempontok külföldieknek szánt magyar irodalomtörténetekben* (projektbemutató)
- 14.30 Görözdí Judit (Szlovák Tudományos Akadémia, Világirodalmi Intézet): *Nyelv és identitás – szlovák–magyar irodalmi átjárások kortárs regényekben*
- 14.50 Dumitru Elena (La Sapienza Egyetem, Róma): *Magyar irodalomtörténetek és fordítások románul*
- 15.10 Bene Sándor (ELKH, BTK ITI, Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest, Zágrábi Egyetem): *A haza mint poétikai probléma egy transzkulturális irodalomtörténetben*
- 15.30 Kávészünet

Elnök: Berki Tímea

- 15.40 Bedecs László (Szófia Egyetem): *A bolgár kalauz újabb újraírásai*
- 16.00 Ladányi István (Pannon Egyetem, Veszprém): *Két szépirodalmi irodalomtörténet: Balázs Attila Fantasztikus irodalomtörténet a déli végekről című regénye és Fenyvesi Ottó Halott vajdaságiakat olvasva című költői projektje*
- 16.20 **Kerekasztal-megbeszélés**, vezeti Bányai Éva, résztvevők: Balázs Imre József (BBTE), Bedecs László (Szófia Egyetem), Berki Tímea (BBTE), Biró Annamária (BBTE), Marko Čudić (Belgrádi Egyetem), Demény Péter (Bukaresti Egyetem), Martin Sukalić (Zágrábi Egyetem), Vallasek Júlia (BBTE).

A konferencia munkálatai az EME Jókai/Napoca utca 2. sz. alatti székházában folytatódnak:

- 18.30 a Debüt-díj eredményhirdetése (Keszeg Vilmos)
- 19.30 a CERTAMEN X. bemutatása (a szerkesztők: Egyed Emese, Pakó László, Weisz Attila,), meghívottak: a kiadó vezetője: Biró Annamária és a kötet szerzői
- 20.00 fogadás

Helyszín: EME-székház, Kolozsvár, Jókai/Napoca u. 2–4. sz

Időpont: 2023. november 19. vasárnap

- 9.00 Doktoranduszok kutatómódszertani kerekasztala (hibrid: jelenléti és online részvétellel). Moderátor: Tar Gabriella Nóra, Egyed Emese
- 12.00 Az EME I., Bölcsész- és Történettudományi Szakosztálya és a KAB Irodalomtudományi Szakbizottsága közös szervezésében lezajlott tudományos rendezvény munkálatainak összefoglalása, zárása

Történelem szekció

Helyszín: EME-székház, Kolozsvár, Jókai/Napoca u. 2–4. sz.

Időpont: 2023. november 18., 9.00 óra

Szervezők:

Erdélyi Múzeum-Egyesület Jakó Zsigmond Kutatóintézete és I. Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztálya
Kolozsvári Akadémiai Bizottság Történettudományi Szakbizottsága

9.00 Regisztráció

9.20 Köszöntés:

Bogdándi Zsolt (Erdélyi Múzeum-Egyesület, Jakó Zsigmond Kutatóintézet, igazgató)
Pál Judit (Kolozsvári Akadémiai Bizottság, Történettudományi Szakbizottság, elnök)

Elnök: Pál Judit (KAB):

Az erdélyi parasztság a jobbágyfelszabadítástól a 20. századig. Megemlékezés a jobbágyfelszabadítás 175. évfordulójára

9.30 Egyed Ákos (EME, Kolozsvár): *A jobbágyfelszabadítás és következményei Erdélyben*

9.50 Fónagy Zoltán (Eötvös Loránd Tudományegyetem; HUN–REN BTK Történettudományi Intézet, Budapest): *„Örültünk végtelenül, hogy most már nem robotolunk, se dézsmát nem adunk.” A jobbágyfelszabadítás mint személyes tapasztalat*

10.10 Péntek János (KAB, Kolozsvár): *Az erdélyi nyelvi folyamatok és a rendiség Kalotaszeg példáján*

10.30 Nagy Botond (Román Nemzeti Levéltár Kovászna Megyei Levéltára, Sepsiszentgyörgy): *A rendiség túlélése a polgári korszak községi háztartásaiban (példák Csíkból és Háromszékről)*

10.50 Szabó Árpád Tőhötöm (Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár): *A parasztság átalakulása Erdélyben a 20. század második felében és a 21. század elején*

11.10 Hozzászólások, szünet

Elnök: W. Kovács András (EME JZSKI, Kolozsvár)

11.40 Hegyi Géza (EME JZSKI, Kolozsvár): *A tized ideológiája Magyarországon*

12.00 Kovács Mihai (BBTE TRANS.SCRIPT Kutatóközpont, Kolozsvár): *Az erdélyi püspökök hadereje a Mátyás- és Jagelló-korban*

12.20 Pakó László (EME JZSKI, Kolozsvár): *Egy prókatori életút a 16. század végi Erdélyben*

12.40 Hozzászólások

13.00 Ebéd

Elnök: Bogdándi Zsolt (EME JZSKI, Kolozsvár)

14.30 Tusor Péter (Fraknoi Vilmos Római Történeti Kutatócsoport; Moravcsik Gyula Intézet; Pázmány Péter Katolikus Egyetem): *A vatikáni magyar történeti kutatások és Erdély*

- 14.50 Fedeles Tamás (HUN–REN–PPKE–PTE Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport, Pécsi Tudományegyetem): *Erdélyi klerikusok szentelése a Római Kúriában (1426–1523)*
- 15.10 Kanász Viktor (HUN–REN–PPKE–PTE Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport; Magyarországi Kutató Intézet): *Erdély és a szentszéki diplomácia a 16. század közepén*
- 15.30 Kruppa Tamás (HUN–REN–PPKE–PTE Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport; Szegedi Tudományegyetem): *Az Erdélyi Fejedelemség a tizenöt éves háborúban*
- 15.50 Hozzászólások, szünet

Elnök: Gálfi Emőke (EME JZSKI, Kolozsvár)

- 16.20 Gudor Botond (BBTE Református Tanárképző és Zeneművészeti Fakultás, Kolozsvár): *Az alvinci hában telep*
- 16.40 Gordán Edina (Bethlen Gábor Dokumentációs Könyvtár, Nagyenyed): *Kótsis János nagyenyedi esperes album amicorum*
- 17.00 Papp Kinga (EME JZSKI, Kolozsvár): *Kézirat és nyomtatás határán. Wesselényi Kata imaanplói*
- 17.20 Kovács Mária (Központi Egyetemi Könyvtár, Kolozsvár): *Bod Péter könyvei a kolozsvári Egyetemi Könyvtár régikönyv-gyűjteményében*
- 17.40 Hozzászólások

18.00 Debüt-díj átadása

18.30 Könyvbemutató: *Certamen X. Előadások a Magyar Tudomány Napján az Erdélyi Múzeum-Egyesület I. Szakosztályában.*

Benkő András 100 emlékkonferencia

Helyszín: Kolozsvári Magyar Opera, Bánffy Miklós Operastúdió, Kolozsvár

Időpont: 2023. november 23., 10.00 óra

Szervezők:

EME Erdélyi Zenetudományi Munkaközösség

BBTE Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar

10.00 Köszöntők

1. Közelítések Benkő András életművéhez

- 10.10 Péter Éva: *Benkő András egyházzenei kutatásai*
- 10.35 Csákány Csilla: *Az erdélyi dalos kultúrával kapcsolatos Benkő András-dokumentumok*
- 11.00 Kim Katalin: *A piarista rend vokális-hangszeres együttesei a 18. század fordulóján. Kotta- és hangszer-inventáriumok*
- 11.25 Sófalvi Emese: *„A közös munkából önzetlenül részt vállaló muzsikusok”. Benkő András zeneszerzőportréi*

Kávészünet

2. Benkő András öröksége: Erdély zenei kultúrájának ismertetése

12.15 Fancsali János: *Kacsóh Pongrác kolozsvári évei*

12.40 Fekete Miklós: *Erdély és Párizs között. Lajtha László művészi nézetvilágának és zene-szerzői stílusának néhány jellegzetes vonása*

13.05 Windhager Ákos: *Kodály Zoltán központi szerepe és Terényi Ede központi szerepe*

Kávészünet

13. 45 Benkő Judit Emese: Benkő András zenetörténész honlapjának ismertetése

14.00 *Felelősségtudat, hivatásszeretet.* Kerekasztal-beszélgetés Benkő András munkásságáról

Művészettörténet szekció

Helyszín: EME-székház, Kolozsvár, Jókai/Napoca u. 2–4. sz.

Időpont: 2023. november 25., 9.00 óra

Szervezők:

Erdélyi Múzeum-Egyesület,

Entz Géza Művelődéstörténeti Alapítvány

Könyvbemutató, helyszín és időpont: 2023. november 24., 17 óra, kolozsvári Művészeti Múzeum, Tonitza terem (a program román és angol nyelvű).

A kolozsvári Művészeti Múzeum és a BBTE Magyar Történeti Intézet szervezésében kerül sor **Székely Miklós**, a budapesti BTK Művészettörténeti Intézet tudományos főmunkatársa *Schools and Museums of Modern Design In Transylvania around 1900* című könyvének bemutatójára. A kötetet bemutatja és a szerzővel beszélget prof. univ. dr. habil. **Vlad Ţoca**, a Kolozsvári Művészeti és Formatervezési Egyetem (UAD) oktatója.

Helyszín: EME-székház, Kolozsvár, Jókai/Napoca u. 2–4. sz.

Időpont: 2023. november 25., 9.00 óra

9:00: A konferencia megnyitása. Köszöntőbeszéd: Kovács András akadémikus

I. blokk. Ülésvezető: Kovács András

9.10 Kónya Anna (tud. kutató, Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ, Budapest): *Az alsótőki templom újonnan feltárt falképei*

9.30 Lángi József (falkép-restaurátor, Székesfehérvár): *A bolyai várkastély romjának falfestészeti emlékei*

9.50 Kiss Lóránd (falkép-restaurátor, Marosvásárhely): *Középkori moldvai katolikus templomok és falfestménytöredékeik*

10.10 Weisz Attila (adjunktus, Kolozsvári Művészeti és Design Egyetem): *A bánffyhungyadi református templom helyreállításának művészettörténeti dokumentációja*

10.30 Hozzászólások, kérdések

10.50 Kávészünet

II. blokk. Ülészvezető: Kovács Zsolt

- 11.20 Tóth Boglárka (régész, Anno Domini Dendrolab, Csíkszereda): *Középkori erdélyi szárnyas oltárok természettudományos keletzése*
- 11.40 Kovács Mária Márta (muzeológus, Erdélyi Református Múzeum, Kolozsvár): *Református gyülekezetek középkori tárgyállománya, különös tekintettel a bonchidai és gyulakuti kelyhekre*
- 12.00 T. Horváth Iringó (muzeológus, Erdélyi Református Múzeum, Kolozsvár): *Darkó Ákos fénykép felvételeinek jelentősége a vajdahunyadi textilállomány példáján keresztül*
- 12.20 Mihály Ferenc (farestaurátor, Szováta): *A kolozsvári Szent Mihály-templom barokk oltáiról*
- 12.40 Hozzászólások, kérdések
- 13.00 Ebédszünet

III. blokk. Ülészvezető: Weisz Attila

- 14.30 Szőcs Péter Levente (régész, Szatmár Megyei Múzeum): *A tasnádi református templom régészeti kutatásának eredményeiről*
- 14.50 Kertész Róbert (régész, Damjanich János Múzeum, Szolnok) – Szőke Balázs (Gál Ferenc Egyetem, Szeged): *A basa háza. Oszmán-török palota elméleti rekonstrukciója Szolnokon*
- 15.10 Lupescu Radu (egyetemi docens, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Kolozsvár) – Kovács Zsolt (egyetemi adjunktus, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár): *Egy 17. század végi diákbentlakás Kolozsvár főterén*
- 15.30 Hozzászólások, kérdések
- 15.50 Kávészünet

IV. blokk. Ülészvezető: Lupescu Radu

- 16.10 Székely Miklós (tud. főmunkatárs, BTK Művészettörténeti Intézet): *Létezett-e művészeti akadémia a 19. század közepének Kolozsvárán? Felvetések egy rajzgyűjtemény kapcsán*
- 16.30 Gy. Dávid Gyula (építész, műemlékvédelmi szakmérnök, Budapest): *A pálya nyitva. Pákei Lajos élete és műve a levelezése tükrében*
- 16.50 Gál Zsófia (művészettörténész, Erdélyi Krónika, Kolozsvár): *Párhuzamos látomások? Új középületek Kolozsváron és Marosvásárhelyen Szvacsina Géza és Bernády György polgármesterek idején*
- 17.10 Enyedi Anna Regina (művészettörténész, Nagykároly): *Hermész neobarokk palotája – a Kereskedelmi és Iparbank épülete Nagykárolyban*
- 17.30 Hozzászólások, kérdések
- 17.50 Kávészünet

V. blokk. Ülészvezető: Székely Miklós

18.10 Szabó Tekla (művészettörténész, Positive Transylvania Egyesület, Maroshévíz): *Maroshévíz. Egy elfelejtett fürdőváros története*

18.30 Pásztor István (doktorandusz, építész, Kolozsvári Műszaki Egyetem): *Lázár Elzy építész. „Nagyon keveset tudtam dolgozni a nagyon szeretett szakmámban.”*

18.50 Újvári Dorottya (muzeológus, Maros Megyei Múzeum): *Sikertelenségtörténetek: fotómúzeum-alapítási törekvések Romániában és Magyarországon*

19.10 Hozzászólások, kérdések

19.30 A konferencia zárszava: Weisz Attila

2023. november 26., 11.00 órától: látogatás az újonnan helyreállított Farkas utcai református óparókia épületében, a vezetést tartja: Weisz Attila.

II. TERMÉSZETTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

22. erdélyi természettudományi konferencia

Helyszín: Apáczai Csere János Elméleti Líceum, Király/I. C. Brătianu u. 26. sz., Kolozsvár

Időpont: 2023. november 18., 9.00 óra

Szervező: EME, Természettudományi Szakosztály

8.30 Regisztráció

9.00 Megnyitó – „Tudomány: válaszok a globális kihívásokra” – Csavdári Alexandra

1. Plenáris Előadások

9.10 Virág Piroska: *In vitro kísérleti modellek a daganatok és immunsejtek kölcsönhatásának vizsgálatára*

09.35 Hozzászólások, kérdések, kiegészítések

09.45 Sófalvi Emese: *Természetzenék, avagy tájak, légköri jelenségek, növények és állatok a zeneszerzői műhelyekben*

10.10 Hozzászólások, kérdések, kiegészítések

10.20 Szünet

2. SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK

10.45–13.30

III. ORVOS- ÉS GYÓGYSZERÉSZTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

Emlékezés a Marosvásárhelyi Gyógyszerészeti Kar fennállásának 75. évfordulója alkalmából

Helyszín: Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem, Stúdió Színház, Köteles Sámuel u. 6. sz.

Időpont: 2023. november 10–11.

Szervezők:

EME Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztály

Kolozsvári Akadémiai Bizottság

Studium Prospero Alapítvány

2023. november 10., péntek, 17.00 óra

Köszöntőbeszéd:

Sipos Emese egyetemi tanár, a Szervezőbizottság elnöke, az EMEOGYSZ titkára

Bitay Enikő akadémikus, az EME elnöke

Szilágyi Tibor egyetemi tanár, az EMEOGYSZ elnöke

Zupkó István egyetemi tanár, dékán, Szegedi Tudományegyetem, Gyógyszerésztudományi Kar

Ludányi Krisztina egyetemi docens, dékánhelyettes, Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Kar

Noszál Béla egyetemi tanár, Semmelweis Egyetem, Gyógyszerésztudományi Kar

Kvell Krisztián egyetemi docens, dékánhelyettes, Pécsi Tudományegyetem,

Gyógyszerésztudományi Kar

Bodor Miklós egyetemi docens, tanszékvezető, Debreceni Egyetem, Gyógyszerésztudományi Kar

Emléklapok átadása

Könyvbemutató: *Az erdélyi magyar nyelvű gyógyszerészképzés története: visszatekintés az elmúlt 15 évre – The History of Hungarian Pharmacist Education in Transylvania: a Review of the Past Fifteen Years* - A könyvet bemutatja Papp Kinga, a Jakó Zsigmond Kutatóintézet munkatársa.

Kulturális program: Sebestyén Aba színművész, Lackfi János kortárs író, költő néhány megzenésített versét adja elő

Kerekasztal-beszélgetés – moderátor: dr. Sipos Emese egyetemi tanár

Karunk végzettjei: a gyógyszerészi pálya sokszínűsége

Résztevők: Balázi József, PharmacoKinetics; Albert Csilla egyetemi docens, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem; Jakab Béla szakgyógyszerész, EGIS Gyógyszer-gyár Zrt.; Székely Katalin, Medina gyógyszertár, Székelyudvarhely, Hargita megye; Kelemen Mihály, Lotus Pharma gyógyszertár, Zágon, Kovászna megye

Kulturális program: magyarpalatkai táncok az MMDSZ Néptáncsoport előadásában

Állófogadás a Stúdió Színház előcsarnokában

2023. november 11., szombat, 10:00 óra

A Gyógyyszerészeti Kar épületének látogatása és bemutatása

XXV. erdélyi orvosnapok

Helyszín: Csíkszereda

Időpont: 2023. november 11–12.

a rendezvény részletes programja a www.emeogysz.ro honlapon olvasható

EMEOGYSZ – Kolozsvári szekció

Helyszín: Sapientia EMTE, Kolozsvár, Mátyás király/Matei Corvin u. 4. sz.

Időpont: 2023. november 18., 10.00 óra

Széplaki Attila: *Metalo-acrylicus külső rögzítő (fixator externe) az ortopédiai és traumatológiai gyakorlatban. Saját módszer.*

Gaal György: A kolozsvári Országos Karolina Kórház (előadás és könyvbemutató)

11.30 Kávészünet

Molnár B Géza: *Krónikus betegségek gyakorisága Északnyugat–Erdély lakosságánál*

Bódizs György: *Importált trópusi betegségek – a globális felmelegedés és a migráció közös kockázata*

Kerekasztal-beszélgetés az aktuális járványhelyzetről

Moderátor: Bódizs György. Felkért szakértő: Molnár B. Géza

VI. JOG-, KÖZGAZDASÁG-, ÉS TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

A szerződési jog aktuális problémái – Grosschmid 85 –: polgári jogi konferencia a 85 éve elhunyt jogtudós emlékére

Helyszín: Sapientia EMTE JTI, Kolozsvár, Tordai út 4. sz.

Időpont: 2023. november 16–17.

Szervezők:

EME Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztály

Sapientia EMTE, Jogtudományi Intézet

2023. november 16., csütörtök

8.50 Megnyitó

I. szekció (Mócsy László terem, B 301)

9.00 Balogh Judit (egyetemi docens, DE ÁJK): *Grosschmid Béni „szövőszékén” – Történeti és modern, törzsökös és idegen szabályokból „időn kívüli”, rendszeres magyar magánjog*

9.20 Nochta Tibor (egyetemi tanár, PTE ÁJK): *Korunk szerződési kockázatai és azok mérés-éklésének lehetőségei*

9.40 Fazakas Zoltán József (egyetemi docens, KRE ÁJK): *A magánjog térképe – Grosschmid Béni közjogi gondolatai*

10.00 Kérdések

10.10 Kávészünet

10.30 Juhász Ágnes (egyetemi docens, ME ÁJK): *A fogalomalkotás szükségességéről – Grosschmid nyomán, egy 21. századi magánjogász nézőpontjából*

10.50 Koi Gyula (tudományos főmunkatárs, NKE ÁNTK): *Szerződéstípus a magánjog és a közigazgatási jog határán. A közigazgatási szerződés mint sajátos contractus, különös tekintettel a hatósági szerződésre a hazai jogban. A fenntarthatóság és a reziliencia szempontjai*

11.10 Vermes Attila (egyetemi docens, SZE ÁJK): *Autonóm járművek biztosítási jogi alapkérdései*

11.30 Kérdések

11.40 Kávészünet

12.00 Suri Noémi (egyetemi adjunktus, PPKE JÁK): *Grosschmid öröklési jogi hagyatéka*

12.20 Nótári Tamás (egyetemi tanár, Sapientia EMTE, JTI): *Javaslatok az RPtK. magyar fordításához – a kötelmi jog általános részének köréből*

12.40 Vallasek Magdolna (egyetemi adjunktus, Sapientia EMTE): *Szerződések a román munkajogban*

13.00 Kérdések

14.30 Kokoly Zsolt (egyetemi adjunktus, Sapientia EMTE): *A személyiségi jogok vagyoni dimenziója – a képmás felhasználásának szerződéses keretei a román jogban*

14.50 Székely János (egyetemi adjunktus, Sapientia EMTE): *A (megnyílt) hagyatékról rendelkező szerződések egyes anyagi és eljárásjogi vonatkozásai*

15.10 Fegyveresi Zsolt (egyetemi adjunktus, Sapientia EMTE): *A faktoring szerződés minősítése – kelet-közép-európai kitekintő*

15.30 Kérdések

II. szekció (Kuncz Ödön terem, B 302)

- 9.00 Joó László (DE ÁJK, PhD-hallgató): *A visszatért keleti és erdélyi országrészek szerződési joga*
- 9.20 Sallai Balázs (DE ÁJK, PhD-hallgató): *Magánjogi elemek a közszolgálati jogviszonyokban a 18–21. században, különös tekintettel a szerződési jogra*
- 9.40 Ilyés Kinga (egyetemi tanársegéd, Sapientia EMTE, PhD-hallgató, ME ÁJK): *A „családi alkotmány” jogi minőségéről*
- 10.00 Kérdések
- 10.10 Kávészünet
- 10.30 Nagy Gellért (egyetemi tanársegéd, Sapientia EMTE, PhD-hallgató, ME ÁJK): *Jogágak határán – közjog és szerződések korrelációjában*
- 10.50 Reines János (ELTE ÁJK, PhD-hallgató): *Franchise-szerződés – jogok és kötelezettségek joggazdaságtani nézőpontból*
- 11.10 Keskeny Dávid (KRE ÁJK, PhD-hallgató): *A fogyasztóvédelem jogorvoslati rendszere Magyarországon, különös tekintettel a bíróság előtti igényérvényesítésre*
- 11.30 Kérdések
- 11.40 Kávészünet
- 12.00 Székely Botond (KRE ÁJK, PhD-hallgató): *Szerződési szabadság a hivatásos sportolói szerződések tekintetében*
- 12.20 Lévai Ildikó (KRE ÁJK, doktorjelölt): *A szerződésszegés és a deliktum jogkövetkezményeinek komparatívja*
- 12.40 Bartis Előd (egyetemi tanársegéd, Sapientia EMTE, PhD-hallgató, DE ÁJK): *A cselekvőképesség jövőbeli korlátozása esetére adott megbízás*
- 13.00 Kérdések
- 13.30 Ebéd
- 14.30-tól a konferencia munkálatai az I. szekcióban folytatódnak
- 19.00 Vacsora

2023. november 17., péntek

Helyszín: Hunyadi Mátyás díszterem

- 9.30 Vékás Lajos (az MTA tagja, professor emeritus, ELTE ÁJK): *„Árok, árok, de mély árok!” – társadalmi kataklizmák és a magánjog*
- 10.00 Menyhárd Attila (egyetemi tanár, ELTE ÁJK): *A kamat*
- 10.20 Juhász Imre (alkotmánybíró, Magyarország Alkotmánybírósága, egyetemi docens, ELTE ÁJK): *A szerződési szabadság alkotmányos összefüggései*
- 10.40 Kérdések

10.50 Kávészünet

11.10 Papp Tekla (egyetemi tanár, NKE ÁNTK): *Kúriai aktualitások a szerződési jog kapcsán: „közjog magánjogba hatolása vs közjog magánjogba menekülése”*

11.30 Veress Emőd (egyetemi tanár, Sapientia EMTE, JTI): *Szerződés és egyoldalú akarat*

11.50 Leszkoven László (egyetemi docens, ME ÁJK): *A szerződéses kötelelem tárgyi kiterjedése: a kellő véghezvitel és a jóhiszemű betöltés főbb kérdései*

12.10 Kérdések

12.30 Ebéd

14.20 Auer Ádám (egyetemi docens, NKE ÁNTK): *A tilos szerződés dogmatikai árnyalatainak változása*

14.40 Pusztahelyi Réka (egyetemi docens, ME ÁJK): *Ingyenesség-visszterhesség, szinallagmatikus szerződés, viszonos kötelelem*

15.00 Kérdések

15.10 Kávészünet

15.30 Szeibert Orsolya (egyetemi tanár, ELTE ÁJK): *Az élettársak egymás közötti szerződéseiről*

15.50 Halász Csenge (egyetemi tanársegéd, ME ÁJK): *„Csak pár kattintás?” A közösségi oldalak szolgáltatói és felhasználói között létrejött szerződések érvénytelenségi kérdései*

16.10 Szendrei Tamás (egyetemi tanársegéd, Sapientia EMTE, PhD-hallgató, DE ÁJK): *A társasági szerződés elektronikus úton történő megkötésének lehetőségei*

16.3 Kérdések

Kulturális program

Vacsora

2023. november 18, szombat: szabad program, hazautazás

VI. Nemzetközi Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Konferencia – ICEBM 2023

Helyszín: BBTE, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar, Kolozsvár, T. Mihali u. 58–60. sz.

Időpont: 2023. november 10., 9.00 óra

Friday, 10th of November 2023

09.00 Registration of participants (Lobby 1st floor)

09.30 Plenary session 1 (Room 118)

09.30 Welcome speeches

09.45 Agneš SLAVIĆ (University of Novi Sad, Faculty of Economics Subotica, Serbia): *The Role of Higher Education in the Development of Students' Soft Skills*

10.30 Coffee break (Lobby 1st floor)

11.00–12.30 Plenary session 2 (Room 118)

11.00 Lajos Bokros (Central European University, Vienna, Austria): *The Age of Excessive Interventionism*

11.45 Levente SZÁSZ, Béla-Gergely RÁCZ (Babeş-Bolyai University, Faculty of Economics and Business Administration, Cluj-Napoca, Romania): *An Open Science Approach to Research in Business and Economics: Main Economic Events in 2023 through the Lens of the Romanian Economic Monitor*

12.30 Lunch (Lobby 1st floor)

14.00 Panel sessions 1

Accounting and Finance / Economics (Aula Victor Jinga), Management (Room 118), Marketing (Room 114)

15.45 Coffee break (Lobby 1st floor)

16.15–18.00 Panel sessions 2

Business Information Systems (Room 114), Economics (Aula Victor Jinga), Management (Room 118)

19.00 Conference dinner

Location: Restaurant “Maimuța Plângătoare”, Str. Sindicatelor, No. 1

ACCOUNTING AND FINANCE / ECONOMICS SECTION

Location: Aula Victor Jinga

Moderator: Bálint Zsolt NAGY

14.00 Szilveszter FEKETE, Alina Beatrice VLADU, Dan Dacian CUZDRIOREAN: *What Shapes the Interest in Pursuing an Accounting Career? Empirical Evidence from a Combined Theoretical Perspective in an Emerging Economy Context*

14.15 Botond BENEDEK, Bálint-Zsolt NAGY: *Structural Breaks in the Factors Influencing the Returns of Non-Fungible Tokens (NFTs)*

14.30 Mirjám-Erzsébet SOCACIU, Bálint-Zsolt NAGY, Botond BENEDEK: *Home Sweet Home: Home Bias and Flight-to-Quality in G7 Countries*

14.45 Discussion

15.00 Katalin LUKÁCS, Emőke SÁNDOR: *Influencing Factors of Unemployment Rate in Romania*

15.15 Karola PAIZS, Mónika OBOROCEA, Tibor BARTALIS: *Impact of the COVID-19 Pandemic on the Real Estate Market in Romania: an Analysis from April 2020 to October 2022*

15.30–15.45 Discussion

15.45 Coffee break

ECONOMICS SECTION

Location: Aula Victor Jinga

Moderator: Imre SZÉKELY

- 16.15 Dorottya Edina KOZMA, Katalin MOLNÁRNÉ BARNA: *Developing a Composite Indicator Methodology for Measuring Climate Change*
- 16.30 Tamás BUKUR, Zoltán PÁPAI, Aliz MCLEAN: *Hedonic Price Comparison of Fixed Broadband Services: a Hungarian Case Study*
- 16.45 Magdolna SASS, Imre FERTŐ: *What Factors Influence the Roundtripping of FDI in OECD Countries?*
- 17.00 Zsuzsánna WENGRITZKY: *The Effects of Price-Dependent Subsidies on EV Adoption: Evidence from Hungary*
- 17.15 Andrea SZALAVETZ, Magdolna SASS: *Evolutionary Paths in the Automotive Integrated Periphery and Semi-Periphery*
- 17.30 Discussion

MANAGEMENT SECTION

Location: Room 118

Management Section 1

Moderator: Béla-Gergely RÁCZ

- 14.00 Otto CSÍKI, Krisztina DEMETER, Dávid LOSONCI: *How to Improve Firm Performance? – The Role of Production Capabilities and Routines*
- 14.15 Dorottya Edina KOZMA, Helga FEHÉR, Nikolett BOSNYÁK-SIMON: *Entrepreneurial Motivation from the Perspective of Bibliometrics*
- 14.30 Eszter NÉMETH, Beáta FEHÉRVÖLGYI: *The Role of Entrepreneurial Universities in Transforming the Socio-Economic Environment*
- 14.45 Zoltán András DÁNIEL, Patrícia Fanni PORKOLÁB: *Environmental Investments of Medium-Sized Manufacturing Companies in Hungary – a Regional Perspective*
- 15.00 Réka HORVÁTH: *The New EU Member States in the Light of CSR Research*
- 15.15 Discussion

15.45–16.15 Coffee break

Management Section 2

Moderator: József POÓR

- 16.15 József POÓR, Zsuzsanna SZEINER, Zdeňek CAHA: *Retention Strategies in Times of Labor Shortages in Slovakia and the Czech Republic*
- 16.30 Tünde Petra SZABÓ, Annamária DÉZSI-BENYOVSZKI: *What Do Early-Stage Entrepreneurs and Intrapreneurs Have in Common?*
- 16.45 Richárd KÁSA, Gábor Réthi, Csaba KERÉKGYÁRTÓ: *Patterns of Corruption Perceptions among Hungarian Managers*

17.00 Zsuzsanna SZEINER, Imrich ANTALÍK, Kinga KERÉKES, Eleonora DOBRE: *Current Problems and Solutions of Employee Provision: Comparison of Romanian and Slovakian Companies*

17.15 Discussion

MARKETING SECTION

Location: Room 114

Moderator: Mónika Anetta ALT

14.00 Noémi HAJDÚ, Zoltán SOMOSI: *Antipathy towards AI and Its Ethical Approach*

14.15 Tünde SZABÓ, László CSÓKA: *Scrutinizing Social Media Engagement in the Case of Popular Exhibitions*

14.30 Ágnes MAKSIMOVIC, Mária TÖRÖCSIK: *Systematics Literature Review of Non-Consumption*

14.45 László SEER, Szabina-Vivien SZILÁGYI: *The Effects of Parasocial Relationships on the Interaction with Influencer-Produced Content and Imitation Behaviour of Followers*

15.00 Mónika-Anetta ALT, Ibolya VIZELI: *Service Quality Measurement Based on User Reviews – in Case of Mobile Banking*

15.15 Discussion

15.45 Coffee break

BUSINESS INFORMATION SYSTEMS SECTION

Location: Room 114

Moderator: Ákos GUBÁN

16.15 Mihai-Constantin AVORNICULUI: *Platforms: Control Mechanisms in the Information Society*

16.30 Ákos GUBÁN, Ágnes SÁNDOR, Mihai-Constantin AVORNICULUI: *Can the Digital Carbon Footprint Paradox Be Resolved for Complex Platforms?*

16.45 József UDVAROS, Norbert FORMAN: *The Merger of Machine Learning and Artificial Intelligence: New Horizons in Education 4.0*

17.00 Miklós GUBÁN, Mihai-Constantin AVORNICULUI: *Automatic Warehouse Inventory Control*

17.15 Gyöngyvér-Emese KOVÁCS, Hilda HARI: *Analysing the Efficiency of CRM Systems in Large Enterprises Using NLP*

17.30 Discussion

Filozófiai hatástörténet és kritika I. Közelítések a szocializmus évtizedeinek filozófiai teljesítményéhez

Helyszín: BBTE, központi épület, M. Kogălniceanu u. 1. sz., I. emelet, 132-es terem (D. D. Roşca terem)

Időpont: 2023. november 18., 9.45 óra

Szervezők:

EME Jog-, Közgazdaság-, és Társadalomtudományi Szakosztály

Magyar Filozófiai Intézet, BBTE, Kolozsvár

Pro Philosophia Alapítvány

Támogatók:

Bolyai Társaság – BT

Communitas Alapítvány

Erdélyi Múzeum-Egyesület – EME

Kolozsvári Magyar Egyetemi Intézet – KMEI

Magyar Tudományos Akadémia – MTA

Bethlen Gábor Alapkezelő – BGA

9.45 Megnyitó, köszöntő – Demeter Márton Attila habil. egyetemi docens, intézeti igazgató, BBTE, MFI

I. szekció

Szekcióvezető: Demeter Márton Attila habil. egyetemi docens, BBTE, MFI

10.00 Mezei Balázs, Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest: *A Magyar Filozófiai Enciklopédia többfázisú projektuma*

10.25 Mészáros András, Szlovák Tudományos Akadémia, Pozsony: *A marxista filozófia Csehszlovákiában (különös tekintettel a szlovák filozófiatörténet-íráásra)*

10.50 Veress Károly, BBTE, MFI: *A filozófia előtti és filozófia utáni állapotról*

11.15 Beszélgetés

11.45 Kávészünet

II. szekció

Szekcióvezető: Ungvári Zrínyi Imre habil. egyetemi docens, BBTE, MFI

12.00 Golden Dániel, HUN–REN BTK, Budapest: *A filozófia hivatalos reprezentációja az 1952-es Filozófiai Évkönyv tükrében*

12.25 Szabados Bettina, HUN–REN BTK, Budapest: *„Kedves Rákosi elvtárs!” – Lukács György filozófusi és kultúrpolitikai szerepvállalása 1945–1956 között*

12.50 Kovács Gábor, HUN–REN BTK, Budapest: *Tamás Gáspár Miklós modernitás- és Európa-képe a marxista fordulat előtt és után*

13.15 Beszélgetés

13.45 Ebéd

III. szekció

Szekcióvezető: Veress Károly professor emeritus, BBTE, MFI

15.00 Mester Béla, HUN–REN BTK, Budapest: *Rejtett álláspontok és viták a filozófiai szak-sajtóban, a szocializmus korában*

15.25 Kiss Lajos András, Nyíregyházi Egyetem, Nyíregyháza: *A történelmi képzelőerő problémája a keletnémet szellemtudományi vitákban (1965–1985)*

15.50 Hoppál Bulcsú, Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest: *A marxista–katolikus párbeszéd fejezetei*

16.15 Szücs László Gergely, Budapest Főváros Levéltára, Budapest: *Vannak-e irányzatok a marxizmusban? – egy hatvanas évek végi „vita” tanulságai*

16.40 Beszélgetés

17.15 Zárszó – Dr. Veress Károly professor emeritus, BBTE, MFI

V. MŰSZAKI TUDOMÁNYOK SZAKOSZTÁLYA

XXIV. Műszaki Tudományos Ülésszak

Helyszín: Sapientia EMTE, központi épület, a Bocskay-ház nagy előadóterme, Mátyás király/Matei Corvin u. 4. sz.

Időpont: 2023. november 18., 9.00 óra

Szervezők:

EME Műszaki Tudományok Szakosztály

Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar

Megnyitó:

Bitay Enikő, az EME elnöke, az MTA külső tagja

Dávid László, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem szenátusának elnöke

I. rész. Plenáris előadások

9.20 Bársony István (HUN–REN, Energiatudományi Kutatóközpont, Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Intézet): *Fejlődésünk záloga – a félvezető-technológia*

9.40 Barabássy Miklós (KEMPELEN Tudósakadémia Alapítvány): *A Szent Korona archeometriai vizsgálatának előkészítése*

II. rész

Elnökök: Pázmán Judit, a Dunaújvárosi Egyetem tudományos és kutatási rektorhelyettese

Domokos József, a Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar dékánja

10.00 András József, Kovács József, Yannick Harrel (Petrozsényi Egyetem, Gép- és Villamosmérnöki Kar, Gépészeti, Ipari és Közlekedésmérnöki Tanszék): *A mesterséges intelligencia az ásványi nyersanyagokra vonatkozó adatkezelésben*

- 10.10 Dósa János, Kovács József, András József (Petrozsényi Egyetem, Gép- és Villamosmérnöki Kar, Gépészeti, Ipari és Közlekedésmérnöki Tanszék): *A tüzelőanyag összetételének hatása a gőzkazán működési jellemzőire*
- 10.20 Egyed Faluvégi Erzsébet, Gál Károly, Farnos Rudolf-László, Kántor József, Gergely Attila (Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar): *Additív gyártással előállított polimer fogaskerekek méret-, alak- és helyzetpontosságának vizsgálata koordinátamérő gépen*
- 10.30 Harangus Katalin, Kakucs András (Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar): *Analóg számítógép*
- 10.40 Imecs Mária, Ferencz János, Kelemen András (Kolozsvári Műszaki Egyetem, Kolozsvár): *Vektoriálisan szabályozott PMSZM-hajtás szimulálása egyszerűsített modellezési struktúrákkal*
- 10.50 Gobesz F. Zsongor, Máthé Aliz Éva (Kolozsvári Műszaki Egyetem): *Betonfelület optikai vizsgálata*
- 11.00 Kiértékelés
- 11.10 Szünet

III. rész

- Elnökök:** Forgó Zoltán, Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, a Gépészmérnöki Tanszék tanszékvezetője
Gobesz F. Zsongor, a Kolozsvári Műszaki Egyetem egyetemi docense
- 9.00 Megnyitó
- 11.30 Kuti János, Fábián Enikő Réka, Gyura László, Gáti József (Óbudai Egyetem, Dunaújvárosi Egyetem, Budapest/Dunaújváros): *Nagy szilárdságú acélok lángvágásának tapasztalatai*
- 11.40 Máté Márton, Gál Károly István (Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Marosvásárhely): *Koszinusz-fogaskerékpár profileltolásának hatásai*
- 11.50 Máté Márton, Hodgyai Norbert, Drăgoi Mircea Viorel (Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Marosvásárhely): *Lefejtő csigamaró modellezése egyenes fogú lécből*
- 12.00 Pásztor Judit, Szócs Krisztina, Csegedi Ferenc-József, Márton Botond (Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Marosvásárhely): *Bolyai Farkas által tervezett öntöttvas kemence tanulmányozása*
- 12.10 Pázmán Judit, Olesnyovicsné Szabadi Zsuzsa (Dunaújvárosi Egyetem, Dunaújváros): *Plattírozott reaktoracél termikus öregedésének vizsgálata*
- 12.20 Popa-Müller Izolda, Gál Zsolt (Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Marosvásárhely): *A kenőanyag konzisztenciavizsgálata*
- 12.30 Talpas János, Mica Zoltán, Petruska György (EME, Kolozsvár / Cavnicarii Egyesület, Kapnikbánya / Bányászati Egyesület, Felsőbánya): *Aranybányák nyomában: Felsőbánya, Kapnikbánya*
- 12.40 Tolvaly-Rošca Ferenc, Fekete Zsombor, Forgó Zoltán (Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Marosvásárhely): *Decentralizált hőviszanyerő szellőztetőrendszer valós határfokának vizsgálata*
- 12.50 Kiértékelés

IV. rész

13.00 A magyar műszaki tudományosságért: Jenei Dezső-emléklap átadása

13.10 EME–MTSZ – Folyóirat- és könyvbemutató

A Műszaki Tudományok Szakosztály gondozásában megjelent legfrissebb folyóiratok és sorozatkötetek bemutatója.

1. *Acta Materialia Transylvanica* 6. évf. 2023/1. Bemutatja a folyóirat főszerkesztője

2. *Műszaki Tudományok Közlemények* sorozat 18. kötete. Bemutatja a folyóirat szerkesztője

13.30 Zárszó

13.40 Ebéd

VI. MATEMATIKAI ÉS INFORMATIKAI SZAKOSZTÁLY

14. matematika és informatika alkalmazásokkal konferencia Lázár Irén emlékére

Helyszín: Báthory István Elméleti Líceum díszterme, Farkas/M. Kogălniceanu utca 2. sz. BBTE központi épülete, Farkas/M. Kogălniceanu utca 1. sz.

Időpont: 2023. november 16–18.

Szervezők:

Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Magyar Matematikai és Informatikai Intézet

Erdélyi Múzeum-Egyesület, Matematikai és Informatikai Szakosztály

Farkas Gyula Egyesület a Matematikáért és Informatikáért

KAB Matematikai, informatikai és csillagászati szakbizottság

Radó Ferenc Matematikaművelő Társaság

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem

Csütörtök, 2023. november 16. (Báthory István Elméleti Líceum díszterme)

13.30 Regisztráció

Matematikatörténeti szekció: Báthory István Elméleti Líceum díszterme

„Semmiből egy új más világot teremtettem”

200 éves Bolyai János híres temesvári levele

Elnök: Szenkovits Ferenc

14.00 *Szenkovits Ferenc (BBTE): 200 éves Bolyai János hiperbolikus geometriája. Matlap emlékszám bemutatója*

14.20 Kása Zoltán (Sapientia EMTE): *A Bolyai-kutatás másfél évszázada*

14.40 Nagy László (BBTE): *Bolyai János és a gravitáció*

15.00 Emlékezés Lázár Irénre, a Báthory István Elméleti Líceum volt igazgatójára

15.20 Adorjáni Csilla (Matlap), Sárkány Györgyi (Matlap): *Író-olvasó találkozó. Beszélgetés a Matlap szerkesztőivel*

Péntek, 2023. november 17. (Protestáns Teológiai Intézet díszterme)

9.00 Az EME és az MTA KAB közös ünnepsége

Szombat, 2023. november 18. (BBTE központi épülete)

Plenáris előadások: 2/I-es (Nicolae Iorga) terem

Elnök: Robu Judit

8.00 Nagy Örs (Báthory István Elméleti Líceum): *Problémaorientált betekintés a matematikai fogalmak történetébe*

8.45 Kolumbán Sándor (BBTE): *Alkalmazott matematikapéldák informatikai projektekben Erdélyben*

9.30 Szünet

Informatikai szekció: 7/I-es (D.V. Ionescu) terem

Elnök: Kása Zoltán

10.00 Szenkovits Annamária (BBTE), Portik Ábel (BBTE): *Értelmezhető mélytanulási modellek a számítógépes látásban*

10.20 Lieb Hanna-Georgina (BBTE), Kaszta Tamás (BBTE): *Wavelet-alapú képfeldolgozás prototípusok segítségével*

Matematikai szekció: 2/I-es (Nicolae Iorga) terem

Elnök: Darvay Zsolt

10.00 Kristály Sándor (BBTE, Óbudai Egyetem): *Lord Rayleigh sejtése pozitívan görbült tereken*

10.20 Kajántó Sándor (BBTE): *Riccati-párok és funkcionális egyenlőtlenségek*

10.40 Farkas Csaba (Sapientia EMTE): *Éles spektrális rések és Hardy–Rellich-eigenlőtlenségek konvexitásalapú technikákkal*

11.00 Szünet

Didaktikai és matematikatörténeti szekció: 7/I-es (D. V. Ionescu) terem

Elnök: Szenkovits Ferenc

11.20 Kovács Béla (Hám János Római Katolikus Teológiai Líceum, Szatmárnémeti): *Hogyan tanítsuk? A Lagrange-tétel alkalmazása egyes egyenletek megoldására*

11.40 Kása Zoltán (Sapientia EMTE): *A Bolyaiak az erdélyi magyar sajtóban*

Matematikai szekció: 2/I-es (Nicolae Iorga) terem

Elnök: Makó Zoltán

- 11.20 Németh Sándor (BBTE): *Riesz-tér jellemzése szubadditív retrakcióval*
- 11.40 Martin Nicholas (Shepherd University, Shepherdstown), Karen Adams (Shepherd University, Shepherdstown): *A Minkowski-egyenlőtlenség általánosítása*
- 12.00 Bencze Mihály (Áprily Lajos Főgimnázium, Brassó), Marius Drăgan (Bukarest): *Egyenlőtlenségek a baricentrikus négyszögben*
- 12.20 Makó Zoltán (Sapientia EMTE), Salamon Júlia (Sapientia EMTE): *Referenciapont-egyensúly a játékelméletben*
- 12.40 Darvai Zsolt (BBTE), Rigó Petra Renáta (Budapesti Corvinus Egyetem): *Új típusú, algebrailag ekvivalens traszformációra vonatkozó függvényosztály*

13.00 Szünet

Matematikai szekció: 2/I-es (Nicolae Iorga) terem

Elnök: Farkas Csaba

- 15.00 Szász Róbert (Sapientia EMTE): *A Brannan-sejtésről*
- 15.20 Horobet Emil (Sapientia EMTE), Ettore Teixeira Turatti (UiT, The Arctic University of Norway): *Gyengén, ortogonálisan felbontható tenzorok*
- 15.40 Tóth György (BBTE), Adriana Buică (BBTE): *Periodikus együtthathós lineáris differenciálegyenletek Ulam–Hyers-stabilitásának jellemzése*

16.00 Szünet

Plenáris előadás: 2/I-es (Nicolae Iorga) terem

Elnök: András Szilárd

- 16.15 Némethi András (Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet, Budapest és Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest): *Algebrai síkgörbék titkai*

17.00 Szünet

17.30 A Farkas Gyula-emlékérem átadási ünnepsége

5/I-es (Tiberiu Popoviciu) terem

Támogatók:

Codespring

Halcyon Mobile

VII. AGRÁRTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

XIX. agrártudományi konferencia

Helyszín: Sapientia EMTE, Sepsiszentgyörgyi Kar, Sepsiszentgyörgy, Csíki u. 50. sz., Főépület, A 205-ös terem

Időpont: 2023. december 8.

Szervezők:

EME, Agrártudományi Szakosztály;
EME, Sepsiszentgyörgyi Fiókegyesület;
Sapientia EMTE, Sepsiszentgyörgyi Kar, Élettudományi Tanszék;
Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, Kertész-mérnöki Tanszék;
LAM Alapítvány

a rendezvény részletes programja a www.eme.ro/mtne2023 honlapon olvasható

CSÍKSZEREDAI FIÓKEGYESÜLET

Pál Gábor, a két világháború közötti erdélyi politika kiemelkedő alakja

Helyszín: Sapientia EMTE, Csíkszereda, Szabadság tér 1. sz.

Időpont: 2023. november 3., 9.00 óra

Szervező: Csíkszeredai Fiókegyesület

a rendezvény részletes programja a www.eme.ro/mtne2023 honlapon olvasható

GYERGYÓSZENTMIKLÓSI FIÓKEGYESÜLET

Művelődési élet Erdélyben és Székelyföldön a 18. századtól a 21. század elejéig

Helyszín: Gyergyószentmiklósi Városi Könyvtár

Időpont: 2023. október 25., 10.00 óra

Szervező: Gyergyószentmiklósi Fiókegyesület

10.00 Megnyitó

Lukács Bence Ákos, Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusának vezető konzulja:
A Magyar Tudomány Napjának méltatása

Egyed Emese (irodalomtörténész, nyugalmazott egyetemi professzor, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár): *Alkotás és csoportképzés a magyar irodalomtörténetben*

Komán János (történész, nyugalmazott tanár, Maroshévíz): *Haller Gábor, Montesquieu főművének fordítója*

S. Király Béla (politológus, író, szerkesztő, Budapest): *A Tény és való (Kriterion, 1989) című tudományelméleti kötetet megíró Sepsiszentgyörgyi Műhely három éve (1985–1988)*

Garda Dezső (történész, nyugalmazott egyetemi előadótanár, Gyergyószentmiklós): *Művelődési-kulturális élet a 19. század végi és 20. század eleji Gyergyószentmiklóson*

13.00 szünet

15.00

Czirják Károly (helytörténész, Maroshévíz): *Az Urmánczy Nándor irodalmi körről*
Kovács Eszter (szociológus, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Budapest): *A dalmát kiskutyát tízszer is megnéztük volna. A videópartik jelensége az 1980-as években a Gyergyói-medencében*
Danaliszyn József (nyugdíjas, színjátszókör-szervező): *A gyergyószentmiklósi Fábián Ferenc Színjátszó Társulat*
Bajna György (költő, nyugalmazott újságíró, Gyergyószentmiklós): *Irodalmi élet Gyergyószentmiklóson a 20. század végén és a 21. század elején*

MAROSVÁSÁRHELYI FÍÓKEGYESÜLET

Maros megye és Marosvásárhely történetéből

Helyszín: Teleki Téka, olvasóterem, Marosvásárhely, Bolyai u. 17. sz.

Időpont: 2023. november 25., 10.00 óra

Szervezők:

EME Marosvásárhelyi Fiókegyesület

Borsos Tamás Egyesület

Teleki Téka Alapítvány

Köszöntők:

Bányai Réka (Teleki Téka Alapítvány, titkár)

László Lóránt (Borsos Tamás Egyesület, elnök)

Simon Zsolt (EME Marosvásárhelyi Fiókegyesület, titkár)

Előadások:

Balogh Judit (Eszterházy Károly Egyetem, Eger, professzor): *Marosszék elitje és annak sajátosságai, működése, kapcsolatrendszerei Apafi Mihály fejedelemsége idején*
György Árpád Botond (BBTE, Történelem és Filozófia Kar, Kolozsvári Magyar Történeti Intézet, tanársegéd): *Adatok Marosvásárhely 17. századi városgazdálkodásáról*
Berekméri Árpád Róbert (Erdélyi Református Egyházkerület marosvásárhelyi fiókleveltára, levéltáros): *A Marosszéki Traktus fő- (inspektor) és vicekurátorai a 18. században*

Kimpián Annamária (Teleki–Bolyai Könyvtár, Marosvásárhely, könyvtáros): *A marosvásárhelyi schola particula könyvei*

Lázok Klára (Teleki–Bolyai Könyvtár, Marosvásárhely, könyvtáros): *Tankönyvek jelenléte iktári Bethlen Zsuzsanna könyvtárában – funkcionalitás és/vagy bibliofília?*

Pál-Antal Sándor (Marosvásárhely, történész, nyugalmazott főlevéltáros, az MTA külső tagja): **Újoncállítás Marosszéken 1848 szeptemberében**

Veres Emese: *A marosvásárhelyi evangélikus egyházközség kiválása az országos százsz püspökségből*

Tötös Áron (Körösvidéki Múzeum, Nagyvárad, történész): *Marosvásárhely társadalma 1869-ben*

Nemes Szilárd Attila (BBTE, Népeştudomány és Kisebbségtörténet Doktori Iskola, doktorandusz): *Adalékok dr. Antalffy Endre életrajzához*

Nagy Zsolt (MTA, Lendület Etnoökológia Kutatócsoport – HU–REN BTK NTI, Budapest, néprajzkutató): *Marosvásárhely városi főkertésze, Koha Róbert (1878–1942)*

Tóth Mária Orsolya (BBTE, Hungarológiai Tudományok Doktori Iskola, doktorandusz): *Az erdélyrészi állami telepítések. A marosludasi hozzátelepítés (1903–1905)*

Arapovics Mária (Eötvös Loránd Tudományegyetem Társadalomtudományi Kar, Budapest, egyetemi docens): *A marosvásárhelyi Bethlen Gábor-szabadkőművespáholy története*

Fodor János (BBTE, Történelem és Filozófia Kar, Magyar Történelmi Intézet, egyetemi adjunktus): *Egy amerikai út tanulmányai: Dr. Bernády György 1911-es körútja az Amerikai Egyesült Államokban*

Bartos-Elekes Imre (BBTE, Történelem Kar, doktorandusz): *Turnowsky Sándor és a páneurópai mozgalom a két világháború közötti Romániában (1926–1929)*

Sebestyén-Spielmann Mihály (történész, nyugalmazott főkönyvtáros, Marosvásárhely): *Adalék a mikházi ferences kolostor 20. századi történetéhez*

Sárándi Tamás (Maros Megyei Múzeum, Marosvásárhely, történész): *Kinek a közigazgatása? Adalékok Marosvásárhely 'kis magyar világbeli' közigazgatás-történetéhez*

Simon Zsolt („Gheorghe Şincai” Társadalom- és Bölcsészettudományi Kutatóintézet, Marosvásárhely, tudományos főmunkatárs): *Tonk Sándor történelmi munkássága 1989 előtt*

TÁRSINTÉZMÉNYEKEL KÖZÖS TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAKOK

Bolyai 200 – Művészeti és tudományos fesztivál

Helyszín: Temesvár

Időpont: 2023. november 3–5.

Szervezők:

Bartók Béla Alapítvány (Temesvár)

MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottsága (KAB) – Bánsági Munkabizottság

Erdélyi Múzeum-Egyesület (EME)

Szimmetria Alapítvány (SF)

Óbudai Egyetem (ÓE)

2023. november 3., péntek

10.00 Bolyai 200 – Alkotóműhely és verseny

Helyszín: *Új Ezredév Református Központ (Splaiul Morilor 1b) – klubhelyiség*

6 diákcsoport – minden rendezvényen részt vesz, minél több médiaprodukción az eseményről és Bolyai személyiségéről, a legjobb eredményeket a rendezvény honlapján népszerűsítik, és a zárórendezvényen díjazták. A rendezvény után a díjazott alkotásokat lefordítják angolra, és bemutatják a nagyközönségnek.

16.30 Bolyai és Temesvár – kulturális út – Temesvár (kb. 20 perc)

Gyülekező a Nyugati Tudományegyetem parkolójában

A Bolyai személyisége előtt tisztelgő pontokat érintő kulturális útvonal: a) Nyugati Egyetem (Pärvan utca 4.) – Bolyai János mellszobra; b) Bolyai utca – többnyelvű táblákkal ellátott emlékmű annak a háznak a falán, ahol 1823-ban Bolyai János hadmérnökként dolgozott. Koszorúzás

17.30 Színházi előadás – *temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színház* Kocsis István: A tér (monodráma Bolyai János hitéről, küzdelméről és szerelméről), előadja Sebestyén Ábá

18.30 Helyszíni regisztráció

19.30 Bolyai emlékünnep – templomtér

Nyitóünnepség, díszbeszéd

Nagy Dénes, Nemzetközi Szimmetria Társaság, elnök

Kovács Levente, Óbudai Egyetem, rektor

Nagy László akadémikus, Kolozsvári Akadémiai Bizottság (KAB), elnök

Bitay Enikő akadémikus, Erdélyi Múzeum-Egyesület, elnök

Erdei Ildikó, Bartók Béla Alapítvány, ügyvezető

Nagy-György Tamás, KAB – Bánsági Regionális Munkacsoport, elnök

20.00 Orgonakoncert a Bolyaiakkal kortárs zeneszerzők műveiből – templomtér

Előadja: Ciurtin Viorel orgonaművész

Repertoár: J. S. Bach – Concerto II (PI, PII, PIII); G. F. Händel – G-dúr-szvit ária HWV

441; G. F. Händel – Largo; F. Liszt – Le Rossignol; F. Liszt – Die Loreley; J. Brahms –

V. magyar tánc, G. F. Händel – Szimfónia a Salamon-oratóriumból. Sába királynőjének érkezése

20.40 Fogadás: regisztrált résztvevőknek

Időpont: 2023. november 4., szombat

Helyszín: *Új Ezredév Református Központ* (Splaiul Morarilor 1b)

8.30 Gyülekező, végső egyeztetések az előadókkal – templomtér

TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAKOK – templomtér

Tudomány és művészet

9.00 **Plenáris előadás:** Nagy Dénes elnök, Nemzetközi Szimmetria Társaság: *A Bolyaiak a tudományban és a művészetben – és szerte a világban*

9:40 Soós Anna egyetemi docens, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, rektorhelyettes: *A művészet és a matematika kapcsolata a fraktálok szemszögéből*

10:00 Kása Zoltán professor emeritus, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem: *Tudomány és művészet a Bolyaiaknál*

10.20 Hozzászólások, megbeszélések

10.40 Tea- és kávészünet

Inter- és multidiszciplináris kutatások

- 11.00 Bitay Enikő akadémikus, Erdélyi Múzeum-Egyesület, elnök: *Az interdiszciplináris kutatások jelentősége*
- 11.25 Bokor József akadémikus, ELKH, alelnök, Szabó Zoltán, SZTAKI: *Hiperbolikus geometria a rendszerelméletben*
- 11.50 Kovács Levente professzor, Óbudai Egyetem, rektor: *A matematika és az interdiszciplinaritás szerepe a személyre szabott orvoslásban*
- 12.15 Nagy László akadémikus, Kolozsvári Akadémiai Bizottság, elnök: *Bolyai János és a gravitáció, ahogy Gábor Zoltán látta*
- 12.40 Hozzászólások, megbeszélések
- 13.00 Ebédszünet

15.00–20.00 PÁRHUZAMOS ESEMÉNYEK

TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAKOK – templomtér

Tudományos és művészeti műhelyek

- 15.00 **Plenáris előadás:** Quehenberger Renate, Institute for a Global Sustainable Information Society, Bécs: *How to Conceive a Hyper-Euclidean Geometry from Euclid's 5th Postulate*
- 15.30 Szabó Péter Gábor egyetemi docens, Szegedi Tudományegyetem: *Elveszett Bolyai-relikviák nyomában*
- 15.50 Bagosi Zsolt egyetemi docens, Szegedi Tudományegyetem: *Bolyai János ideje és helye a pandémiák történetében*
- 16.10 Lázok Klára főkönyvtáros, Teleki–Bolyai Könyvtár: *Bolyai János a marosvásárhelyi Bolyai Múzeumban: lehetőségek és víziók*

16.50 Hozzászólások, megbeszélések

WORKSHOPOK, KIÁLLÍTÁSOK, KÖNYVBEMUTATÓ

Kiállítás – alagsor

- 15.00 Dr. Quehenberger Renate, Institute for a Global Sustainable Information Society, Bécs: *Exhibition in honor to János Bolyai: „From the Penrose Tilings I've Built the Poincaré Universe”*

Workshop – alagsor

- 15.30 Quehenberger Renate, Institute for a Global Sustainable Information Society, Bécs: *Origami Workshop: How to Solve the Riddle of Plato's „5th Element” with the 3D Representation of the Penrose Kites & Darts Tiling, Named Eritahedron (E_{\pm}) by Enfolding the Unit Cell of the 5-Dimensional Space*

17.10 Tea- és kávészünet

A Bolyaiak emlékezete

- 17.30 **Plenáris előadás:** Szilassi Lajos egyetemi docens, Szegedi Tudományegyetem: *Euklidész, Bolyai és a geometriai szemléletünk*
- 18.00 Jenkovszky László, Kijevi Elméleti Fizika Intézet: *Bolyai, Gauss és Lobacsevszkij emlékezete*

- 18.20 Kása Zoltán professor emeritus, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem: *Halsted amerikai matematikus és a Bolyaiak*
- 18.40 Mandics György költő, író: *Bolyai János, az ember, aki mert Istennel vetélkedni*
- 19.00 Szenkovits Ferenc egyetemi docens, Babeş–Bolyai Tudományegyetem: *A két Bolyai csillagászata*
- 19.20 Révész Péter egyetemi professzor, University of Nebraska-Lincoln: *Néhány tanulság Bolyai János történetéből (zoom-előadás)*

19.40 Hozzászólások, megbeszélések

Kiállítás és Workshop – *alagsor*

- 17.30 Dr. Szilassi Lajos egyetemi docens, Szegedi Tudományegyetem: *Kézbe vehető geometria*

Könyvbemutató – *tetőtér*

- 18.20 Téglásy Sándor: *Holland–magyar protestáns kapcsolatok a két világháború között*
Könyvbemutató és fordítói reflexiók Maarten J. Aalders könyve magyar fordításának bemutatása alapján

Felolvasóelőadások – *klubhelyiség*

- 19.00 Nagy Dénes (szerkesztette): *Párhuzamos életrajzok: Bolyai Farkas és Carl Friedrich Gauss, avagy levéldráma*
Butulescu Valeriu: *Bolyai (A tér tudománya)* – dráma
- 20:00 Hegedű-előadás – Paganini-művek – *templomtér*
Előadja Agigheoleanu Antonio-Leonard (Paganini 5, Paganini 9, Paganini 19, Paganini 20, Paganini 24, Sonata La Major, Sonata „a Preghiera” (Moses Fantasy).)
- 20:45 Borkóstolóval egybekötött fogadás

A Magyar Tudomány Napja Partiumban – Demográfia, etnikai viszonyok és folyamatok

Helyszín: Partiumi Keresztény Egyetem új épülete, Nagyvárad, Sulyok István u. 14–16. sz.

Időpont: 2023. november 10., 10.00 óra

Szervezők:

Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad
Partiumi Területi Kutatások Intézete, Nagyvárad
Sapientia Varadiensis Alapítvány, Nagyvárad
Erdélyi Múzeum Egyesület, Kolozsvár
MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottság

Társszervezők:

Károli Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest
Debreceni Egyetem, Egészségügyi Kar, Nyíregyháza
Hatvani István Szakkollégium, Debrecen
Fényes Elek Szakkollégium, Nagyvárad

9.00 Regisztráció

Megnyitó – Amfiteátrum

10.00 Pálfi József rektor, Partiumi Keresztény Egyetem

10.10 Köszöntők:

Szilágyi Ferenc alapítóigazgató, Partiumi Területi Kutatások Intézete

Fleisz János elnök, Sapientia Varadiensis Alapítvány

Morvai Tünde osztályvezető, MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki

Bizottság, Budapest

Bitay Enikő elnök, akadémikus, Erdélyi Múzeum Egyesület

Nagy László elnök, akadémikus, MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottság

Tóth Zoltán, dékán, ÁJK Károli Gáspár Református Egyetem

Együttműködési megállapodás – Hatvani István Szakkollégium (Debreceni Egyetem) – Fényes Elek Szakkollégium (PKE)

10.40 Plenáris tudományos előadások

Kun András István (tanszékvezető egyetemi docens, Debreceni Egyetem, GTK):

Magyarországi munkaerőpiaci tendenciák és ezek hatása Debrecenre

Szilágyi Zsolt (egyetemi adjunktus, Debreceni Egyetem, BTK, Történelemtudományi Intézet): *A Kárpát-medencei humán tőke és vállalkozói környezet területi egyenlőtlenségei a 19–20. század fordulóján*

Pénzes János (egyetemi docens, TTK, Földtudományi Intézet): *Északkelet-Magyarország (6 vármegyéjének) vizsgálata a cigány népesség számának alakulására vonatkozóan*

11.00–14.00 VI. partiumi multidiszciplináris konferencia – Online szekciók

Előadások öt panelban, külön program szerint.

12.10 Kávészünet

12.30

Staféta-átadás 2023 (Staféta – hallgatói publikációs folyóirat)

Partiumhoz kötődő 2023-ban megjelent kiadványok bemutatása

Együttműködési szerződések aláírása

Partiumi Tudományos Emléklap átadása

13.30–14.30 Ebédszünet

15.00–18.00 VI. partiumi multidiszciplináris konferencia

Előadások hat panelban, külön program szerint

Magyar Tudomány Ünnepe – Tudományos szimpózium

Helyszín: Aula Magna, BBTE, Kolozsvár, Farkas/M. Kogălniceanu u. 1. sz.

Időpont: 2023. november 16., 17.00 óra

Szervező: Kolozsvári Akadémiai Bizottság

Závodszy Péter biofizikus, az MTA rendes tagja: *Szervezetünk első védvonalá – az immunrendszer működése a molekulák szintjén*

Gyáni Gábor történészprofesszor, az MTA rendes tagja: *A magyar arisztokrácia történeti problémái*

Transzkulturális szempontok külföldieknek szánt magyar irodalomtörténetekben I. – zárt körű munkamegbeszélés

Helyszín: Kolozsvári Akadémiai Bizottság székháza, Kolozsvár, Ghica u. 12. sz.

Időpont: 2023. november 17–18.

Szervező: Kolozsvári Akadémiai Bizottság Irodalomtudományi Szakbizottsága

Résztevők: Bányai Éva (Bukaresti Egyetem, projektvezető), Balázs Imre József (BBTE), Bedecs László (Szófia Egyetem), Bene Sándor (ELKH, BTK ITI, Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest, Zágrábi Egyetem), Berki Tímea (BBTE), Biró Annamária (BBTE), Marko Čudić (Belgrádi Egyetem), Demény Péter (Bukaresti Egyetem), Dumitru Elena (Sapienza Egyetem, Róma), Görözdi Judit (Szlovák Tudományos Akadémia), Ladányi István (Pannon Egyetem, Veszprém), Nagy Levente (ELTE BTK), Martin Sukalić (Zágrábi Egyetem), Vallasek Júlia (BBTE).

III. Tehetség-híd tudományos konferencia

Helyszín: Csíkszereda

Időpont: 2023. november 24–26.

Szervezők:

Országos Magyar Diákszövetség

Erdélyi Múzeum-Egyesület

Részletes program a www.emer.ro/mtne2023 weboldalon

A MTNE-programbizottság elnöke: Bitay Enikő, az EME elnöke

Részletes program: <http://www.eme.ro/mtne2023>

ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET

RO 400009 Kolozsvár/Cluj
Jókai/Napoca u. 2-4. sz.
Postacím: 400750 OP 1-191
Tel.: 0264-595176
E-mail: titkarsag@eme.ro
www.eme.ro/mtne

MÉDIAPARTNEREK - TÁRSZERZŐK:

PARTNEREK:

BABEȘ-BOLYAI
TUDOMÁNYEGYETEM

SAPIENȚIA
ERDÉLYI MÁGYAR
TUDOMÁNYEGYETEM

krónika

Szabadság

TÁMOGATÓK:

